

Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

Minima-effectrapportage gemeente Zwolle 2024

De invloed van landelijke en gemeentelijke maatregelen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens

Corinne van Gaalen, Nouschka Veerman, Sanne Lamers

10 april 2024

Minima-effectrapportage gemeente Zwolle 2024

De invloed van landelijke en gemeentelijke maatregelen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens

Auteurs

Corinne van Gaalen

Nouschka Veerman

Sanne Lamers

Voorwoord

Het Nibud (Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting) is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk. Ons doel is het voorkomen van geldproblemen. Naast het verzamelen, berekenen en bijhouden van basiscijfers, doet of initieert het Nibud ook onderzoek naar andere aspecten over omgaan met geld, zoals bijvoorbeeld gedragsaspecten. Op basis van dit onderzoek kunnen we snel inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen.

Het Nibud is gespecialiseerd in het maken van de vertaalslag van de verzamelde data en kennis over de huishoudfinanciën in methodes, materialen en tools. Daarbij wordt voortdurend voeling gehouden met de actualiteit en de praktijk van alledag.

We gaan uit van drie niveaus van voorlichting en financiële educatie:

- direct voor consumenten (via onze websites, (social) media, interactieve tools, voorlichtingsmaterialen en hulpmiddelen en de helpdesk);
- via onderwijs/educatie door derden;
- door deskundigheidsbevordering van professionals.

Als kenniscentrum vervult het Nibud ook een adviesrol naar derden.

Bij dit alles gaat het Nibud uit van een standaardmethode van begroten. Dit resulteert in een reeks voorbeeldbegrotingen met referentiecijfers die zijn gebaseerd op bronnen van onder meer het CBS, Milieu Centraal en het voedingscentrum. Het Nibud stelt de keuzevrijheid en de eigen verantwoordelijkheid van de huishoudens voorop.

Het Nibud geeft gemeenten meer inzicht in het effect van hun minimabeleid. Door middel van een minima-effectrapportage (MER) helpt het Nibud gemeenten het geld bestemd voor minimabeleid, optimaal te besteden.

Deze rapportage is uitgevoerd door het Nibud, in opdracht van de gemeente Zwolle. Met dit onderzoek wil de gemeente Zwolle inzicht krijgen in de effecten van haar minimabeleid.

Utrecht, april 2024

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Centrale vraag	5
1.2	Kern minima-effectrapportage	5
1.2.1	Huishoudtypen	5
1.2.2	Inkomensniveaus	6
1.2.3	Armoedeval	6
1.2.4	Voorbeeldhuur	6
1.2.5	Huishoudens met een zorgvraag	7
1.3	Leeswijzer	7
2	Onderzoeksmethode: begrotingen	8
2.1	Inleiding	8
2.2	Inkomsten	8
2.3	Uitgaven: basispakket & sociale participatie	9
2.4	Uitgavensoorten	9
2.5	Voorwaarden aan de begrotingen	10
2.6	De begrotingen	11
3	Minimabeleid	12
3.1	Landelijk beleid	12
3.2	Lokaal minimabeleid	15
3.2.1	Kwijtscheldingsbeleid	15
3.2.2	De (aanvullende) zorgverzekering	15
3.2.3	Zorgkostenvergoeding: vergoeding hoge zorgkosten	16
3.2.4	Zorgkostenvergoeding: tegemoetkoming verbruikt verplicht eigen risico	16
3.2.5	Individuele inkomenstoelage	17
3.2.6	Gratis bellen	17
3.2.7	Participatiefonds	17
3.2.8	Kindregeling	17
3.2.9	Jeugdfonds sport	18
3.2.10	Zwemvangnet	18
3.2.11	Bijzondere bijstand	19
3.2.12	Kinderopvang en peuterspeelzaal	19
3.3	Huishoudens met een zorgvraag	20
3.3.1	Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	20
3.3.2	Vergoeding hoge zorgkosten	20
3.3.3	Meerkosten huishoudens met zorgvraag	20
4	Resultaten	24
4.1	Bestedingsruimte per huishoudtype	24
4.2	Armoedeval	26
4.3	Huishoudens met langdurig een laag inkomen	28
5	Resultaten zonder gemeentelijke tegemoetkomingen	30
6	Conclusies en aanbevelingen	31
6.1	Bestedingsruimte en armoedeval	31
6.2	Aannames en aanbevelingen	32
Bijlage 1 Verantwoording uitgaven		37
Bijlage 2 Begrotingen		40
Bijlage 3 Begrotingen zonder gemeentelijke regelingen		49

1 Inleiding

1.1 Centrale vraag

Iedere gemeente beschikt over mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens. Dat kan bijvoorbeeld door het kwijschelden van gemeentelijke heffingen en/ of door bijzondere bijstand. Het is echter niet direct zichtbaar wat in de praktijk de effecten van die maatregelen zijn op het budget van verschillende groepen huishoudens. De gemeente Zwolle wenst inzicht te krijgen in het samenspel van landelijk en lokaal minimabeleid.

De centrale vraag van dit onderzoek luidt:

Wat is het effect van landelijke en lokale inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen in de gemeente Zwolle, uitgaande van het beleid voor 2024?

Bekeken wordt welke groepen huishoudens in de gemeente het best ondersteund worden door middel van het gemeentelijke minimabeleid en welke groepen minder goed. Ook maakt deze rapportage eventuele armoedevallen inzichtelijk.

In de begrotingen worden alle minimaal onvermijdbare uitgaven afgezet tegen verschillende inkomensniveaus.

1.2 Kern minima-effectrapportage

Om tot een antwoord te komen op de centrale vraag, worden voor een aantal voorbeeldsituaties alle inkomsten geïnventariseerd. Hierbij wordt rekening gehouden met alle landelijke en gemeentelijke inkomensondersteunende maatregelen. Dit inkomen zal in een begroting worden afgezet tegen de minimale uitgaven waarmee huishoudens met een laag inkomen worden geconfronteerd. De minimale uitgaven zijn gebaseerd op de Nibud methode van budgetteren, aangevuld met lokale tarieven en tegemoetkomingen.

1.2.1 Huishoudtypen

In deze minima-effectrapportage wordt voor een aantal huishoudtypen de bestedingsruimte inzichtelijk gemaakt. In overleg met de gemeente Zwolle is een keuze gemaakt voor de volgende voorbeeldsituaties:

1. Een alleenstaande tot de AOW-gerechtigde leeftijd;
2. Een alleenstaande vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd;
3. Een alleenstaande tot de AOW-gerechtigde leeftijd met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar);
4. Een alleenstaande tot de AOW-gerechtigde leeftijd met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar);
5. Een paar tot de AOW-gerechtigde leeftijd zonder kinderen;
6. Een paar tot de AOW-gerechtigde leeftijd met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar);
7. Een alleenstaande tot de AOW-gerechtigde leeftijd met een zorgvraag;
8. Een alleenstaande vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd met een zorgvraag.

1.2.2 Inkomensniveaus

De rapportage laat zien welke effecten de landelijke en gemeentelijke maatregelen hebben op de financiële positie van de huishoudtypen bij verschillende inkomensniveaus. In overleg met de gemeente Zwolle is in dit rapport gekozen om begrotingen op te stellen met de volgende inkomensniveaus: bijstand- of AOW- niveau, 110 procent, 120 procent 130 procent en 140 procent van de geldende bijstandsnorm.

1.2.3 Armoedeval

Het kan voorkomen dat een huishouden met een hoger inkomen onder de streep minder overhoudt dan met een lager inkomen. Een dergelijke situatie ontstaat bijvoorbeeld doordat er geen recht meer is op inkomensondersteunende regelingen. Als een armoedeval zich voordoet binnen de gestelde kaders, dan blijkt dat uit de resultaten van dit onderzoek.

Hierbij onderscheiden we twee soorten armoedevallen: een armoedeval bij uitstroom uit een bijstandsuitkering naar betaald werk (werkloosheidsval/uitstroomval) en een armoedeval bij het meer gaan verdienen (doorstroomval).

Bij huishoudens boven de AOW-gerechtigde leeftijd wordt officieel niet gesproken van een armoedeval, omdat deze gewoonlijk geen inkomensstijging meemaken. Toch kan er bij hen ook sprake zijn van een geringere vrije bestedingsmogelijkheid bij een hoger inkomen.

1.2.4 Voorbeeldhuur

Uit het Woononderzoek Nederland (WoON) van het CBS blijkt dat 96 procent van de huishoudens die de bijstandsuitkering als belangrijkste inkomstenbron hebben, in een huurwoning woont. Op basis hiervan gaan we er in deze rapportage van uit dat huishoudens in een huurwoning wonen.

De huur vormt in de meeste huishoudens de hoogste uitgave op de begroting. De huurprijzen in dit onderzoek zijn vastgesteld in overleg met de gemeente. Hierbij sluiten we aan bij de wetgeving rondom passend toewijzen. Sinds 1 januari 2016 moeten woningcorporaties bij het toewijzen van sociale huurwoningen voldoen aan de passendheidsnorm. Dat betekent dat de woningcorporaties hun sociale huurwoningen moeten verhuren aan woningzoekenden met een inkomen dat volgens de wet 'past' bij de huurprijs. Zo wordt voorkomen dat mensen met de laagste inkomens in te dure huurwoningen gaan wonen, en andersom.

De huren volgens het passend toewijzen zijn in 2024 € 650 voor één- of tweepersoonshuishoudens en € 697 voor huishoudens met drie of meer personen. Boven deze huur is geen huurtoeslag meer mogelijk. Uitzondering zijn alleenstaanden of ouderen/ hulpbehoevenden; zij krijgen boven deze grens tot de hoogste huurgrens nog 40 procent vergoed.

Bij dit onderzoek gaan wij uit van deze grenzen die gelden bij het recht op huurtoeslag.

1.2.5 Huishoudens met een zorgvraag

Bij de alleenstaanden met een zorgvraag worden in de begroting extra kosten meegenomen. Het gaat om kosten die veel voorkomen wanneer een persoon binnen het huishouden een chronische ziekte of beperking heeft. Tegelijkertijd houden we ook rekening met de regelingen die de gemeente Zwolle voor deze huishoudens kent. De begrotingen voor deze huishoudens zijn opgesteld aan de hand van zogenoemde zorgprofielen. Op basis van deze zorgprofielen hebben we bepaald wat voor deze huishoudens de extra kosten zijn en welke vergoedingen daar tegenover staan.

Het zorgprofiel is een illustratie van hoe de situatie van mensen met een zorgvraag eruit kan zien. In werkelijkheid hebben mensen te maken met zeer uiteenlopende zorgbehoeftes. Ook varieert de hoogte van de zorgkosten sterk in individuele gevallen. Dat betekent dat conclusies die getrokken worden op basis van de zorgvraag zoals die in dit rapport is geformuleerd, niet zonder meer gelden voor iedereen met zorgkosten. Het geeft wel aan dat een deel van de vaak voorkomende zorgkosten wordt vergoed. En dat mensen in veel gevallen daarnaast nog eigen betalingen in verband met zorg hebben. In paragraaf 3.3 worden de zorgprofielen van de huishoudens met een zorgvraag verder uitgewerkt.

1.3 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de onderzoeksmethode. Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de landelijke en lokale inkomensondersteunende regelingen. In hoofdstuk 4 worden de resultaten weergegeven: Wat is de bestedingsruimte van de onderzochte huishoudtypen? En wat zijn de effecten van het minimabeleid op de financiële positie van deze huishoudens? Hoofdstuk 5 geeft de resultaten weer zonder gemeentelijke voorzieningen. Ten slotte worden in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen beschreven.

In de bijlagen wordt meer informatie gegeven over bronnen van de referentiecijfers en staan de begrotingen per huishoudtype naar inkomen.

2 Onderzoeksmethode: begrotingen

2.1 Inleiding

Om het effect van inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens te berekenen, maakt het Nibud gebruik van begrotingen. Uit deze begrotingen zijn de inkomsten en uitgaven van de huishoudens af te lezen.

De begrotingen in deze rapportage zijn gemaakt voor verschillende huishoudtypen op verschillende inkomensniveaus. Hierbij gaan we ervan uit dat huishoudens in een huurwoning wonen.

De begrotingen zijn voor groepen huishoudens. De bedragen in de begrotingen zijn gemiddelden; in werkelijkheid zal de financiële situatie van de individuele huishoudens er anders uitzien. De begroting laat dus niet zien in hoeverre een individueel huishouden een sluitende begroting heeft.

Bij het opstellen van de begrotingen wordt geen rekening gehouden met schulden, omdat daarover niets algemeen te zeggen valt. Schulden komen echter vaak voor onder huishoudens met lage inkomens. Ook is er geen rekening gehouden met inkomsten of betalingen vanwege alimentatie.

Maandbegrotingen

Alle begrotingen zijn maandbegrotingen, waarbij de inkomsten en uitgaven zijn omgerekend naar gemiddelde maandbedragen. In de praktijk kunnen er flinke verschillen zijn tussen de maanden van het jaar. Vakantiegeld wordt bijvoorbeeld vaak jaarlijks uitgekeerd, maar wordt in deze rapportage uitgedrukt in een maandelijks bedrag. Het inkomen is in iedere begroting een vast gegeven.

2.2 Inkomsten

In deze rapportage worden op vijf inkomensniveaus begrotingen opgesteld voor de betreffende voorbeeldhuishoudens: het minimuminkomen (bijstand/AOW-uitkering), 110 procent, 120 procent, 130 procent en 140 procent van de geldende bijstandsnorm. Met bijstandsnorm wordt in deze rapportage bedoeld de norm op grond van de Participatiewet, artikel 5 sub c.

Uitgangspunt in deze rapportage is het totaal besteedbaar maandinkomen. Dat inkomen bestaat uit alle inkomsten van het huishouden, zoals netto salarissen, uitkeringen, kortingen op de belasting, landelijke toeslagen (zorgtoeslag, huurtoeslag, kinderopvangtoeslag en kindgebonden budget), kinderbijslag en vakantietoeslag. Hoe de regelingen doorwerken in de begrotingen en wat de invloed is op het inkomen van de verschillende huishoudens is te zien in bijlage 2.

In de rapportage wordt verondersteld dat de huishoudens maximaal gebruik maken van alle inkomensondersteunende regelingen die op hen van toepassing zijn, zowel de landelijke als de gemeentelijke.

2.3 Uitgaven: basispakket & sociale participatie

De noodzakelijke uitgaven vullen we in via een basispakket waarvan een pakket voor sociale participatie een onderdeel vormt. Het basispakket bestaat uit uitgaven die voor elk huishouden niet of moeilijk vermijdbaar zijn.

In bijlage 1 staan de uitgangspunten en de samenstelling van de pakketten beschreven. Het basispakket inclusief het pakket voor sociale participatie is op bepaalde punten verschillend voor de diverse huishoudtypen. Een alleenstaande staat immers voor andere kosten dan bijvoorbeeld een gezin met kinderen. De pakketten bestaan uit relatief goedkope artikelen (niet de allergeodkoopste) die algemeen verkrijgbaar zijn. We houden geen rekening met tweedehands artikelen. De pakketten zijn vastgesteld in samenwerking met andere deskundigen. Zo bestaat het voedingspakket uit gezonde voeding zoals vastgesteld door het Voedingscentrum.

Sociale participatie

Het pakket voor sociale participatie is opgesteld door het Nibud in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau. Het gaat om uitgaven aan contributies en abonnementen, bezoek ontvangen en op bezoek gaan, vakantie/uitgaan en recreatief vervoer. Sociale participatie wordt als noodzakelijk beschouwd en is in veel gemeenten op de een of andere manier onderdeel van het minimabeleid.

Persoonlijk onvermijdbare uitgaven

Naast de noodzakelijke uitgaven van de pakketten zijn er in individuele gevallen moeilijk of niet-vermijdbare uitgaven. Dit zijn uitgaven die voor een bepaald persoon onontkoombaar zijn. Bijvoorbeeld wanneer iemand een speciaal dieet moet volgen. Voor dit soort uitgaven is vaak een tegemoetkoming mogelijk via gemeentelijk beleid. Deze uitgaven worden in dit rapport niet meegenomen.

In de begrotingen is ook geen rekening gehouden met kosten voor een huisdier of voor roken. Deze uitgaven worden niet gezien als noodzakelijk. Indien een huishouden hiervoor toch kosten heeft, wordt het saldo op de begroting lager dan in deze rapportage is weergegeven.

Mensen die werken maken extra kosten ten opzichte van niet werkenden. Deze kosten zijn meegenomen in het basispakket als aparte post bij een inkomen vanaf 110 procent van het toepasselijk minimum.

2.4 Uitgavensoorten

In alle begrotingen onderscheidt het Nibud vier soorten uitgaven:

- Vaste lasten. Dit zijn periodiek terugkerende uitgaven, waarbij het bedrag veelal elke periode hetzelfde is. Vaak is er een contract afgesloten voor deze uitgaven.
- Reserveringsuitgaven. Dit zijn uitgaven die niet iedere maand terugkomen. De bedragen voor de verschillende reserveringsuitgaven zou een huishouden in principe maandelijks opzij moeten zetten om deze onregelmatige uitgaven direct te kunnen betalen.
- Huishoudelijke uitgaven. Dit zijn regelmatig terugkerende uitgaven, waarvan het bedrag per keer (per aankoopbeurt) verschilt.
- Sociale Participatie. Dit zijn uitgaven die een huishouden wat vrijer kan invullen. In deze rapportage vallen daaronder: contributies en abonnementen, bezoek ontvangen en op bezoek gaan, vakantie/uitgaan en recreatief vervoer.

Lokale tarieven

In deze rapportage wordt gerekend met minimale bedragen die huishoudens nodig hebben om deze uitgaven te kunnen betalen. Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van lokale tarieven. Voorbeelden hiervan zijn de tarieven voor gemeentelijke heffingen en de kosten van de peuterspeelzaal.

Minimabeleid

Als er inkomensondersteunende maatregelen zijn die een vergoeding vormen voor bepaalde uitgavenposten, dan is hier rekening mee gehouden in de begrotingen. De regelingen staan beschreven in het volgende hoofdstuk.

Zo zijn alle meer generieke lokale minimaregelingen meegenomen in de berekeningen. Dit geldt niet voor de individuele bijzondere bijstand. Hiervoor geldt dat deze sterk afhankelijk is van de persoonlijke situatie.

2.5 Voorwaarden aan de begrotingen

In het onderzoek rekenen we met voorbeeldhuishoudens en met minimale bedragen. Om voor deze huishoudens berekeningen te kunnen maken moet het Nibud uitgaan van drie belangrijke voorwaarden.

Het is raadzaam om rekening te houden met het feit dat die voorwaarden in de praktijk niet altijd opgaan en huishoudens daarbij hulp nodig hebben.

1. Goed met geld kunnen omgaan

Een goed overzicht van alle inkomsten en uitgaven is noodzakelijk. Alleen dan kan er voldoende geld opzij worden gezet om onregelmatige uitgaven te kunnen doen. Een gebrek aan goed overzicht kan vaak confronterend zijn en moeilijk te doorbreken.

2. Alle inkomensondersteuning aanvragen

Toeslagen en tegemoetkomingen beslaan vaak een groot deel van het totale inkomstenplaatje. Het is daarom voor huishoudens belangrijk om te weten op welke inkomensondersteuning men recht heeft en hoe en waar deze moet worden aangevraagd. Het tijdig doorgeven van gegevens is hierbij belangrijk. En daarmee dus ook een actieve houding.

3. Geen grote persoonlijk onvermijdbare uitgaven hebben

Hoge persoonlijk onvermijdbare uitgaven zoals afbetalingen, zorgkosten of een hoge huur, kunnen het moeilijk of onmogelijk maken om een sluitende begroting op te stellen. Als de uitgaven niet omlaag gebracht kunnen worden, dan resteert er niks anders dan om te bezuinigen op overige uitgaven. In het geval van de begrotingen met minimale uitgaven, ontstaat het gevaar dat er ook bezuinigd wordt op noodzakelijke uitgaven. Dit kan ertoe leiden dat er totaal geen reserves meer zijn om tegenslagen op te kunnen vangen. Ook kan het gebeuren dat rekeningen niet meer betaald worden waardoor schulden ontstaan of dat gezondheidsbedreigende omstandigheden ontstaan.

Deze voorwaarden zijn voor een deel te vangen in competenties voor goed financieel beheer. Het gaat hierbij niet alleen om vaardigheden, maar ook om gedragsaspecten. Daarom is inkomensondersteuning alleen niet voldoende. Het is ook belangrijk om ondersteuning op het gebied van het aanleren van vaardigheden te bieden. In deze ondersteuning moet ook rekening gehouden worden met min of meer individuele gedragsaspecten.

2.6 De begrotingen

Volgens de methodiek die hierboven staat beschreven, worden de begrotingen opgesteld. Deze begrotingen staan in bijlage 2.

3 Minimabeleid

In dit hoofdstuk worden diverse landelijke en gemeentelijke regelingen voor inkomensondersteuning van minima beschreven. Alleen de regelingen die in de berekeningen zijn meegenomen komen in dit hoofdstuk aan bod. Paragraaf 3.1 beschrijft de landelijke regelingen; in paragraaf 3.2 komen de lokale inkomensondersteunende regelingen aan bod.

3.1 Landelijk beleid

Bij het opstellen van de begrotingen worden de landelijke uitkeringen, de landelijke heffingskortingen, de landelijke toeslagen en de kinderbijslag in de berekeningen opgenomen. In 2024 zijn er op dit terrein een aantal belangrijke onderdelen aangepast die van invloed zijn op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen.

Het minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen zijn verhoogd naar aanleiding van de hoge inflatie van de afgelopen jaren. Daarnaast is het extra verhoogd om de armoedebestrijding te ondersteunen.

Bijna alle heffingskortingen zijn sterk gestegen. Ook de huurtoeslag, de kinderbijslag en het kindgebonden budget zijn omhooggegaan. Specifiek gaat het om de volgende veranderingen per 1 januari 2024:

1. De huurtoeslag stijgt en het kindgebonden budget stijgen sterk
2. Minimumloon en uitkeringen stijgen
3. De zorgtoeslag daalt (nadat deze in 2023 tijdelijk was verhoogd)

Landelijke heffingskortingen

Heffingskortingen zijn kortingen op de belasting. Hiermee wil de overheid bepaalde groepen ondersteunen. Denk aan ouders, ouderen en gehandicapten. Door de heffingskorting betalen zij minder belasting. Er zijn verschillende heffingskortingen:

- *Algemene heffingskorting*: voor iedereen vanaf 18 jaar die inkomstenbelasting betaalt, ook als men niet werkt.
- *Arbeidskorting*: voor iedereen die betaald werk doet, ook als men daarnaast nog gedeeltelijk een uitkering ontvangt.
- *Inkomensafhankelijke combinatiekorting*: voor werkende ouders met kinderen jonger dan 12 jaar. Deze wordt toegekend aan de alleenstaande ouders of aan de minstverdienende fiscale partner.
- *Ouderenkorting en alleenstaande ouderenkorting*: voor AOW-gerechtigden.

Tabel 1: Landelijke heffingskortingen in bedragen per jaar

		2023	2024
Algemene heffingskorting	Onder AOW-leeftijd	€ 3.070	€ 3.362
	Vanaf AOW-leeftijd	€ 1.583	€ 1.735
Arbeidskorting		€ 5.052	€ 5.532
Inkomensafhankelijke combinatiekorting		€ 2.694	€ 2.950
Ouderenkorting		€ 1.835	€ 2.010
Alleenstaande ouderenkorting		€ 478	€ 524

Landelijke toeslagen

Toeslagen zijn bijdragen van de overheid om tegemoet te komen in de kosten voor de zorgverzekering, huur of kind(eren). Of een huishouden recht heeft op bepaalde toeslagen, is afhankelijk van een aantal factoren, bijvoorbeeld inkomen of vermogen. Bij het inkomen wordt verwezen naar het toetsingsinkomen, ook wel verzamelinkomen genoemd. Dit bestaat uit: inkomen uit werk en woning (box 1), inkomen uit aanmerkelijk belang (box 2) en inkomen uit sparen en beleggen (box 3). De volgende toeslagen (2024) zijn van belang voor de voorbeeldhuishoudens:

Zorgtoeslag

Zorgtoeslag is een bijdrage van de overheid voor de kosten van de zorgverzekering. Iemand kan aanspraak maken op zorgtoeslag vanaf 18 jaar. Dit geldt voor zowel alleenstaanden als stellen. Naast de inkomensgrens is er ook een vermogensgrens voor de zorgtoeslag. Hoe lager het toetsingsinkomen, hoe meer toeslag iemand ontvangt.

Tabel 2: Zorgtoeslag bedragen

Zorgtoeslag	2023	2024
Inkomensgrens alleenstaand	€ 38.520	€ 37.496
Inkomensgrens paar	€ 48.224	€ 47.368
Vermogensgrens alleenstaand	€ 127.582	€ 140.213
Vermogensgrens paar	€ 161.329	€ 177.301
Maximaal maandbedrag alleenstaand	€ 154	€ 123
Maximaal maandbedrag paar	€ 265	€ 236

Huurtoeslag

Huurtoeslag is een bijdrage van de overheid in de huurkosten. Huurders van een zelfstandige huurwoning kunnen in aanmerking komen voor huurtoeslag. De hoogte van de huurtoeslag is afhankelijk van het toetsingsinkomen, het vermogen, de huishoudsamenstelling en de huur.

Vanaf 1 januari 2020 kent de huurtoeslag geen inkomensgrenzen meer, maar wordt de huurtoeslag inkomensafhankelijk afgebouwd. De vermogensgrens voor de huurtoeslag is per persoon. Huishoudens krijgen boven de minimale basishuur¹ volledige huurtoeslag tot een bepaalde huur. Vanaf deze huur wordt 65 procent vergoed. Alleenstaanden of ouderen/hulpbehoevenden krijgen daarnaast nog hierboven tot de hoogste huurgrens nog 40 procent vergoed.

Tabel 3: Huurtoeslag bedragen

Huurtoeslag	2023	2024
Vermogensgrens per persoon	€ 33.748	€ 36.952
Huurgrens volledige huurtoeslag	€ 452,20	€ 454,47
Huurgrens 65% huurtoeslag 1p en 2p	€ 647,19	€ 650,43
Huurgrens 65% huurtoeslag 3p of meer	€ 693,60	€ 697,07
Huurgrens 40%	€ 808,06	€ 879,66

¹ De minimale basishuur is inkomensafhankelijk en bedraagt voor huishoudens op minimumniveau € 192. (Voor AOW-gerechtigden is dit voor eenpersoonshuishoudens € 190,18 en voor meerpersoonshuishoudens € 188,37). Bij een hoger inkomen wordt de basishuur hoger.

Kinderopvangtoeslag

Kinderopvangtoeslag is een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang. De kinderopvangtoeslag is geregeld in de Wet Kinderopvang. De wet geldt voor dagopvang voor kinderen van 0 tot 4 jaar en buitenschoolse opvang voor basisschoolkinderen. Maar ook voor opvang door ouderparticipatiecrèches of gastouders via een gastouderbureau en voor de peuterspeelzaal. Informele opvang door familie of kennissen valt hier niet onder. Om voor kinderopvangtoeslag in aanmerking te komen moet de instelling zijn aangemeld bij het Landelijk Register Kinderopvang. Ook moeten, in het geval van paren, beide ouders werken, tenzij er een re-integratietraject wordt gevolgd.

Tabel 4: Kinderopvangtoeslag bedragen per uur

Kinderopvangtoeslag	2023	2024
Maximale vergoeding dagopvang	€ 9,12	€ 10,25
Maximale vergoeding buitenschoolse opvang	€ 7,85	€ 9,12

Kindgebonden budget

Elk huishouden met kinderen jonger dan 18 jaar komt in aanmerking voor het kindgebonden budget. Dit is een maandelijks, inkomensafhankelijke bijdrage in de kosten van kinderen. Voorwaarde is dat iemand zijn of haar kind 'in belangrijke mate onderhoudt'. Er geldt een inkomensgrens (waarbij gekeken wordt naar het toetsingsinkomen). Na de inkomensgrens wordt de hoogte van het bedrag geleidelijk afgebouwd.

In 2024 is deze inkomensgrens voor alleenstaande ouders verhoogd en voor paren juist verlaagd. Het bedrag is flink verhoogd: Het maximale bedrag gaat voor het eerste kind met € 65 omhoog naar € 203 per maand en vanaf het tweede kind met € 75 omhoog naar eveneens € 203 per maand. Daarnaast gaat het extra bedrag voor kinderen van 12 tot en met 15 jaar met € 35 omhoog naar € 57 per maand en voor kinderen van 16 tot en met 17 jaar met € 37 omhoog naar € 77 per maand. Het extra bedrag voor alleenstaande ouders gaat € 30 omlaag naar € 290 per maand.

Tabel 5: Kindgebonden budget

Kindgebondenbudget	2023	2024
Inkomensgrens alleenstaande	€ 25.070	€ 26.819
Inkomensgrens paar	€ 43.397	€ 35.849

Kinderbijslag

Een ouder heeft recht op kinderbijslag voor eigen kinderen en stiefkinderen tot 18 jaar en soms voor pleegkinderen tot 16 jaar. Kinderbijslag wordt eenmaal per kwartaal uitgekeerd. De bedragen worden in het geval van meerdere kinderen bij elkaar opgeteld. De bedragen voor kinderbijslag zijn afhankelijk van de leeftijd van het kind en onafhankelijk van het inkomen.

Tabel 6: Kinderbijslag per kwartaal

Kinderbijslag	2023	2024
0 – 6 jaar	€ 261,70	€ 279,49
6 – 12 jaar	€ 317,77	€ 339,38
12 – 18 jaar	€ 373,85	€ 399,27

3.2 Lokaal minimabeleid

Naast de landelijke inkomensondersteunende maatregelen heeft de gemeente Zwolle voor huishoudens met een laag inkomen ook een lokaal minimabeleid. De regelingen die worden opgenomen in de begrotingen komen in de volgende paragrafen aan bod.

3.2.1 Kwijtscheldingsbeleid

In de gemeente Zwolle kan kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing. De afvalstoffenheffing kent een vast en een variabel deel; op het variabel tarief kan gedeeltelijk kwijtschelding worden verleend. In de begrotingen rekenen we voor een- en tweepersoonshuishoudens met een afvalzak van 30 liter per week, voor drie personen gaan we uit van anderhalve afvalzak en voor vier personen rekenen we met twee afvalzakken per week.

Voor de rioolheffing ontvangen inwoners pas een belastingaanslag als er meer dan 500 m³ afvalwater wordt afgevoerd naar de gemeentelijke riolering. We gaan ervan uit dat de voorbeeldhuishoudens allemaal onder die grens blijven.

De kwijtscheldingsnorm bedraagt 100 procent van het sociaal minimum. Dat wil zeggen dat, afhankelijk van het vermogen, huishoudens met een inkomen rond het sociaal minimum in principe geen gemeentelijke heffingen hoeven te betalen. Bij een inkomen hierboven wordt betalingscapaciteit verondersteld.

De beleidsvrijheid ten aanzien van het kwijtscheldingsbeleid wordt bepaald door landelijke regelgeving. Hierbij wordt aan gemeenten de mogelijkheid geboden om rekening te houden met de kosten voor kinderopvang. Daarnaast kunnen gemeenten ervoor kiezen om voor AOW'ers uit te gaan van de netto AOW in plaats van de bijstandsbedragen voor AOW-gerechtigden.

De gemeente Zwolle en het waterschap maken beide gebruik van de mogelijkheid om uit te gaan van de verhoogde norm voor AOW'ers. Ook wordt gebruik gemaakt van de extra vermogensvrijstelling van € 2.000 voor een echtpaar, € 1.800 voor een alleenstaande ouder en € 1.500 voor een alleenstaande.

De gemeente houdt ook rekening met de kosten voor kinderopvang bij de bepaling van de betalingscapaciteit; het waterschap Vechtstromen doet dit niet.

Bij het waterschap is kwijtschelding mogelijk voor de zuiveringsheffing en de watersysteemheffing ingezetenen. Bij de berekening van de kwijtschelding hanteert het waterschap, net zoals de gemeente, de norm van 100 procent van de toepasselijke bijstandsnorm.

De kwijtschelding van de gemeentelijke heffingen en het waterschap wordt gezamenlijk berekend: het totaal aan te betalen belastingen (gemeente plus waterschap) wordt gebruikt voor het bepalen van het recht op kwijtschelding.

3.2.2 De (aanvullende) zorgverzekering

Het verzekeren tegen ziektekosten is voor iedereen wettelijk verplicht. Daarom bieden veel gemeenten inwoners met een laag inkomen een collectieve zorgverzekering aan. Vanaf 1 januari 2022 wordt in Zwolle geen collectieve zorgverzekering meer aangeboden. Vanaf dat moment zijn de financiële voordelen (tegemoetkoming zorgpremie) van de collectieve zorgverzekering opgenomen in de nieuwe zorgkostenvergoeding (zie paragraaf 3.2.3 en 3.2.4). Daarnaast is vanaf het najaar 2021 de jaarlijkse hulp bij het kiezen van een passende zorgverzekering voor het jaar daarop, geïntensiveerd.

In de begrotingen rekenen we met de premie van een gemiddelde zorgverzekering. Dit betreft de nominale premie van de basis- en aanvullende verzekering. Daarnaast gaan we uit van een tandartsverzekering. De meeste zorgverzekeraars verzekeren tandartskosten niet mee in de aanvullende verzekering, maar bieden een aparte tandartsverzekering aan. De inhoud en premies van tandartsverzekeringen variëren sterk. We gaan uit van een vergoeding van € 250 op jaarbasis.

Voor de huishoudens met een zorgvraag rekenen we met een uitgebreider aanvullend pakket en eenzelfde tandartsverzekering als de huishoudens zonder zorgvraag.

De kosten van de premie zijn in de begrotingen opgenomen onder de uitgavepost "zorgverzekering". De zorgtoeslag die huishoudens ontvangen is in de begrotingen opgenomen bij de inkomsten.

Daarnaast gaan we ervan uit dat huishoudens maandelijks moeten reserveren voor het eigen risico van 385 euro per jaar, omdat zij dit geld waarschijnlijk niet op de plank hebben liggen, als zij dit (onverwacht) nodig hebben. Dit bedrag is opgenomen onder de post "eigen risico zorgverzekering".

3.2.3 Zorgkostenvergoeding: vergoeding hoge zorgkosten

Wanneer een gezinslid een chronische ziekte of lichamelijke beperking heeft dan zijn er vaak extra kosten. Bijvoorbeeld voor een dieet, kleding, waskosten van kleding, verwarming, vervoer, eigen bijdragen of eigen risico, medische of maatschappelijke dienstverlening. **Worden deze kosten niet op een andere manier vergoed dan kan van de gemeente een vergoeding verkregen worden van maximaal € 207 per jaar.**

De vergoeding geldt voor **elk gezinslid** met een chronische ziekte of lichamelijke beperking. Er moet aan een van de volgende voorwaarden worden voldaan:

- Er is een Wmo-voorziening of Wlz-voorziening (Wet langdurige zorg) nodig. Dit moet blijken uit de indicatiestelling van het Centrum indicatiestelling zorg (CIZ) als het gaat om langdurige zorg. Als iemand door ziekte of beperking ondersteuning nodig heeft, moet dit blijken uit het ondersteuningsplan van de inwoner en het Sociaal Wijkteam;
- Men ontvangt geen vergoeding voor arbeidsongeschikten van UWV;
- Iemand heeft een gehandicaptenparkeertkaart
- De afgelopen drie jaar is elk jaar het verplicht eigen risico van € 385 opgemaakt.

De regeling is bedoeld voor inwoners met een inkomen tot maximaal 130 procent van de geldende bijstandsnorm en geldt voor volwassenen en onder voorwaarden voor kinderen. In de begrotingen is de regeling **alleen meegenomen bij de huishoudens met een zorgvraag.**

3.2.4 Zorgkostenvergoeding: tegemoetkoming verbruikt verplicht eigen risico

Voor inwoners met een inkomen dat niet hoger is dan 130 procent van de geldende bijstandsnorm, verleent de gemeente Zwolle een tegemoetkoming in het verbruik van het wettelijk verplicht eigen risico. De tegemoetkoming is maximaal € 276 per kalenderjaar. Dit kan nog worden aangevraagd tot en met het jaar volgend op het jaar waarop het verbruikt risico betrekking heeft.

In de begrotingen is de tegemoetkoming verrekend met de post "eigen risico zorgverzekering".

3.2.5 Individuele inkomenstoeslag

De individuele inkomenstoeslag (IIT) in de gemeente Zwolle is bedoeld voor inwoners die weinig zicht hebben op extra inkomen in de toekomst **en die wel inzet hebben getoond om meer inkomen te krijgen**. Hierbij mag het inkomen in de afgelopen drie jaar niet hoger zijn geweest dan 110 procent van de geldende bijstandsnorm en het vermogen niet meer dan het wettelijk vrij te laten vermogen. De regeling is voor inwoners **vanaf 21 jaar** tot de AOW-gerechtigde leeftijd.

De hoogte van de IIT bedraagt per jaar:

- € 463 voor een alleenstaande
- € 66 voor een alleenstaande ouder;
- € 659 voor (echt)paren.

Bij de resultaten van deze rapportage worden de saldi van huishoudens die recht hebben op de individuele inkomenstoeslag apart gepresenteerd, omdat niet elke inwoner van Zwolle met een laag inkomen hiervoor in aanmerking komt.

3.2.6 Gratis bellen

Voor inwoners vanaf 18 jaar met een uitkering of inwoners die gebruik moeten maken van schulddienstverlening, is een bel-app beschikbaar waarmee gratis kan worden gebeld naar allerlei instanties.

In de begrotingen is dit verrekend met de post "telecom" voor de huishoudens met een inkomen op 100 procent van de bijstandsnorm. We verminderen deze post met een bedrag van € 3 (een derde van de totale telefoonkosten) per volwassen persoon.

3.2.7 Participatiefonds

Voor inwoners met een laag inkomen kent de gemeente Zwolle het Participatiefonds. Zo kunnen deze huishoudens toch meedoen aan culturele, maatschappelijke of sportieve activiteiten. Een volwassene kan voor maximaal twee soorten kosten een bijdrage krijgen. Per kostensoort is de bijdrage € 60. Een alleenstaande of een alleenstaande ouder kan dus maximaal € 120 krijgen. Heeft iemand een partner, dan kan men samen maximaal € 240 krijgen.

Het Participatiefonds is er voor de volgende kosten:

- Lidmaatschap Stadkamer
- Vervoer
- Entree sportgelegenheid of lidmaatschap sportvereniging
- Museumjaarkaart
- Overige kosten

Het fonds is bedoeld voor huishoudens met een inkomen dat niet hoger is dan 110 procent van de geldende bijstandsnorm. Heeft iemand een chronische ziekte of beperking, dan mag het inkomen niet hoger zijn dan 130 procent van de norm.

In de begrotingen is de bijdrage vanuit het Participatiefonds verrekend met de post "sociale participatie".

3.2.8 Kindregeling

Ieder kind moet kunnen meedoen. Bijvoorbeeld mee op schoolreisje of lid zijn van een club of vereniging zoals de scouting, dansles of toneel. In gezinnen met een laag inkomen is dat vaak lastig. Voor deze gezinnen is er de Kindregeling. De Kindregeling is bedoeld

voor kinderen van 4 tot en met 17 jaar, waarvan de ouders een inkomen hebben dat niet hoger is dan 130 procent van de geldende bijstandsnorm.

De bijdrage kan worden gebruikt voor schoolkosten, bijvoorbeeld een schoolreisje, rekenmachine, laptop, rugtas of de schoolbijdrage. De Kindregeling kan ook worden ingezet voor kunst en cultuur, zoals dans- of muziekles, de theaterklas of scouting.

De hoogte van de bijdrage is per jaar:

- € 628 per kind, voor kinderen in groep 1 t/m 7
- € 628 per kind, voor kinderen in groep 8 die in 2024 nog niet naar het voorgezet onderwijs gaan
- € 962 per kind, voor kinderen in groep 8 die in 2024 naar het voorgezet onderwijs gaan
- € 962 voor jongeren op het voortgezet onderwijs of het 1e of 2e jaar mbo

In de begrotingen zijn de betreffende bijdragen verdeeld over de posten "onderwijs" en "sociale participatie". Hierbij gaan we ervan uit dat het totale tegoed wordt uitgegeven. Voor kinderen van 4 tot en met 11 jaar is het bedrag van € 628 als volgt verdeeld: € 128 op de post "onderwijs" en het resterende bedrag van € 500 op de post "sociale participatie".

De € 962 voor kinderen van 12 tot en met 17 jaar wordt als volgt verdeeld: € 462 onder de post "onderwijs" en € 500 onder "sociale participatie".

3.2.9 Jeugdfonds sport

Om jongeren uit gezinnen met een minimum inkomen (maximaal 130 procent van de geldende bijstandsnorm) deel te kunnen laten nemen aan sportactiviteiten is er in de gemeente Zwolle het Jeugdfonds sport. Voor contributie en sportattributen is er een bijdrage van maximaal € 230 per jaar per kind beschikbaar.

De regeling is bedoeld voor kinderen en jongeren van 4 tot en met 23 jaar.

In de begrotingen is onder de post "sociale participatie" een bedrag opgenomen voor contributies en abonnementen voor sportieve en culturele activiteiten (zie bijlage 1). Het Nibud gaat uit van een contributie van € 11,50 per maand voor kinderen van 4 tot 8 jaar, € 15,50 voor kinderen van 8 tot 16 jaar en € 20,50 voor kinderen vanaf 16 jaar. Deze bedragen zijn op de post "sociale participatie" in mindering gebracht. Voor de 16-jarige is uitgegaan van het maximale bedrag van € 230. De contributie voor kinderen onder de 16 jaar komt lager uit dan de maximale bijdrage van € 230. Voor deze kinderen gaan we ervan uit dat het resterende bedrag uitgegeven kan worden aan (bijvoorbeeld) sportkleding. Dit is verrekend met de post "kleding".

3.2.10 Zwemvangnet

Het is belangrijk om over een zwemdiploma te beschikken. Daarom heeft de gemeente Zwolle het zwemvangnet ingesteld. Het zwemvangnet heeft als doel deelname aan zwemlessen en het behalen van de zwemdiploma's A en B mogelijk te maken voor kinderen van 5 tot en met 17 jaar uit gezinnen met een inkomen tot 130 procent van de bijstandsnorm.

Voor de vergoeding is er een stelpost van € 500, de werkelijke vergoeding is afhankelijk van het aantal zwemlessen.

Omdat in de begrotingen wordt uitgegaan van het lidmaatschap van één (sport)club, die vergoed wordt door het Jeugdfonds sport (zie hierboven), wordt de mogelijke vergoeding voor zwemlessen niet op de begroting in mindering gebracht.

3.2.11 Bijzondere bijstand

De gemeente Zwolle verstrekt voor bijzondere en noodzakelijke kosten individuele bijzondere bijstand. Uitgangspunt hierbij is dat er geen draagkracht is bij een inkomen tot 130 procent van de geldende bijstandsnorm. Het inkomen boven 130 procent, wordt geheel als draagkracht beschouwd.

De individuele bijzondere bijstand wordt in dit onderzoek niet meegenomen bij de huishoudens zonder zorgprofiel, omdat deze sterk afhankelijk is van de persoonlijke situatie.

Bij de huishoudtypen met een zorgvraag gaan we uit van een aantal veronderstellingen (zie ook paragraaf 3.3.1). Indien voor een of meer van deze voorzieningen individuele bijzondere bijstand kan worden aangevraagd, wordt dit meegenomen in de begroting. Overige verstrekkingen vanuit de individuele bijzondere bijstand worden, net als bij de andere huishoudtypen, niet meegenomen.

3.2.12 Kinderopvang en peuterspeelzaal

Op grond van de Wet kinderopvang kunnen ouders van kinderen tot 12 jaar een tegemoetkoming toegekend krijgen voor de kosten van kinderopvang, de kinderopvangtoeslag. Vervolgens resteert een eigen bijdrage voor deze kosten.

Alleenstaande ouders met een inkomen boven bijstandsniveau zullen enkele dagen per week werken en gebruik maken van de kinderopvang voor het kind van drie jaar. Bij 110 procent van het minimum inkomen wordt gerekend met 20 uur kinderopvang per week, bij een inkomen op 120 en 130 procent wordt uitgegaan van 30 uur kinderopvang en bij 140 procent rekenen we met 40 uur kinderopvang per week. We gaan uit van 45 weken kinderopvang per jaar.

Een alleenstaande ouder met een bijstandsuitkering (die geen arbeidsmarktgericht traject volgt) hoeft geen gebruik van de kinderopvang te maken; daarom zijn in de begrotingen op 100 procent geen kosten voor kinderopvang opgenomen. Wel wordt ervan uitgegaan dat twee dagdelen per week gebruik wordt gemaakt van de peuteropvang.

Ouders zonder werk komen niet in aanmerking voor kinderopvangtoeslag. In de gemeente Zwolle geldt voor deze ouders een inkomensafhankelijke ouderbijdrage op basis van het door de Rijksoverheid vastgesteld fiscaal maximumtarief. De gemeente Zwolle subsidieert in dit geval aanvulling tot het fiscaal maximumtarief.

In Zwolle zijn ouders met een gezamenlijk toetsingsinkomen tot € 22.346 vrijgesteld van eigen bijdrage. Omdat een alleenstaande ouder met een bijstandsuitkering een lager toetsingsinkomen heeft dan € 22.346, zijn er geen kosten voor de peuteropvang in de begroting opgenomen.

De kosten voor kinderopvang zijn in de begrotingen opgenomen onder de post "kinderopvang". De kinderopvangtoeslag is in de begrotingen opgenomen bij de inkomsten.

3.3 Huishoudens met een zorgvraag

In dit onderzoek worden tevens twee huishoudens met extra zorgkosten onderzocht:

- Een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd met chronische ziekte of beperking;
- Een alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd) met chronische ziekte of beperking.

Hieronder wordt eerst dieper ingegaan op de voorzieningen van de gemeente Zwolle voor huishoudens met een zorgvraag. Daarna worden de profielen van deze huishoudtypen nader omschreven en wordt bekeken wat het effect van de regelingen is op de maandbegroting van de huishoudens met een zorgvraag.

3.3.1 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zorgt ervoor dat mensen met een handicap, chronisch zieken en ouderen een zo normaal mogelijk dagelijks leven kunnen leiden. De gemeente bekijkt of hulp nodig is en waarmee iemand het beste is geholpen. Iedere gemeente regelt dit op zijn eigen manier.

Naast algemene taken, zoals het vergroten van de leefbaarheid in de gemeente, heeft de gemeente op basis van de Wmo de volgende taken:

- ondersteuning van mensen met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking zodat zij mee kunnen doen aan de samenleving, bijvoorbeeld door begeleiding, zinvolle daginvulling, huishoudelijke verzorging, woningaanpassing, vervoer of een rolstoel;
- ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers, bijvoorbeeld door trainingen, of ondersteuning in het geval dat de mantelzorger ziek is.

3.3.2 Vergoeding hoge zorgkosten

Zoals in paragraaf 3.2.3 staat beschreven, kent de gemeente Zwolle een vergoeding voor hoge zorgkosten voor inwoners met een chronische ziekte of lichamelijke beperking, waarvan het inkomen niet hoger is dan 130 procent van de geldende bijstandsnorm. Bijvoorbeeld voor een dieet, kleding, waskosten van kleding, verwarming, vervoer, eigen bijdragen of eigen risico, medische of maatschappelijke dienstverlening. Worden deze kosten niet op een andere manier vergoed dan kan van de gemeente een vergoeding verkregen worden van maximaal € 207 per jaar.

In paragraaf 3.3.3 wordt beschreven hoe en voor welke kosten deze vergoeding in de begrotingen is verwerkt.

3.3.3 Meerkosten huishoudens met zorgvraag

Om de begrotingen voor huishoudens met een zorgvraag op te maken, moeten zogenoemde zorgprofielen worden opgesteld. Vervolgens kan bepaald worden welke extra kosten dit huishoudens heeft, en welke vergoedingen daar tegenover staan.

De profielen zijn opgesteld door het Nibud, in samenspraak met Ieder(In)².

² Ieder(In) is een belangenorganisatie voor mensen met een beperking of een chronische ziekte.

Voor de huishoudens onder de AOW-gerechtigde leeftijd geldt het volgende zorgprofiel:

- Longproblemen
- Eigen bijdragen aan genees- en hulpmiddelen van 54 euro per maand
- Rolstoelgebonden
- 2 uur huishoudelijke verzorging per week
- 12 uur persoonlijke verzorging per week
- 4 uur verpleging per week
- Woningaanpassing (drempels weg, traplift)
- Personenalarmering
- Gebruik belbus / collectief vervoer

Het profiel voor de huishoudens vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd ziet er als volgt uit:

- Stofwisselingsziekte
- Bril
- Gehoorapparaat
- Rollator
- Eigen bijdragen aan genees- en hulpmiddelen van 54 euro per maand
- Lichte vorm van incontinentie
- Maakt gebruik van de maaltijdvoorziening
- Is aangewezen op een energieverrijkt dieet.
- 3 uur huishoudelijke verzorging per week
- 14 uur persoonlijke verzorging per week
- 4 uur verpleging per week
- Personenalarmering
- Gebruik belbus/collectief vervoer
- Woningaanpassing (drempels weg, traplift)

Gezien het bovenstaande, zal de begroting van de huishoudens met een zorgvraag op diverse punten afwijken van de standaardbegrotingen:

Huishoudelijke hulp

De huishoudelijke hulp is in de gemeente Zwolle een maatwerkvoorziening. Voor de maatwerkvoorziening geldt een eigen bijdrage via het CAK. De eigen bijdrage bedraagt maximaal € 20,60 per maand.

We gaan ervan uit dat deze eigen bijdrage grotendeels bekostigd kan worden vanuit de "vergoeding hoge zorgkosten" (zie paragraaf 3.3.2). Het overige deel is in de begrotingen opgenomen onder de uitgavenpost "eigen betalingen zorg". Voor huishoudens met een inkomen boven de 130 procent, die niet voor de vergoeding in aanmerking komen, is het totale bedrag van € 20,60 onder deze post opgenomen.

Persoonlijke verzorging en verpleging

De persoonlijke verzorging en verpleging vallen in het basispakket van de zorgverzekering. Hierdoor komen er dus geen extra kosten bij.

Maaltijdvoorziening

De maaltijdvoorziening zorgt voor meerkosten ten opzichte van de situatie waarin de warme maaltijd zelf wordt bereid. In deze rapportage veronderstellen we dat de AOW-gerechtigde met zorgvraag niet in staat is om zelf te koken.

Gemiddeld kost een warme maaltijd via een maaltijdvoorziening ongeveer € 6,50.

De kosten voor een zelf bereide maaltijd bedragen € 2,84 voor een alleenstaande oudere, volgens de Nibud prijzengids. Hiermee komen de meerkosten uit op € 3,66. Voor vijf maaltijden per week komt dit neer op € 79,30 per maand.

Voor de eigen kosten als gevolg van de maaltijdvoorziening is een vergoeding mogelijk uit de bijzondere bijstand. Hierbij wordt rekening gehouden met de draagkracht. Bij een inkomen tot en met 130 procent van de geldende bijstandsnorm is er geen draagkracht. Het inkomen boven 130 procent van de norm wordt volledig als draagkracht aangemerkt.

De eigen kosten als gevolg van de maaltijdvoorziening zijn in de begrotingen van de alleenstaande oudere met zorgvraag en een inkomen boven 130 procent opgenomen onder de post "voeding".

Dieetkosten

Het huishouden vanaf de AOW-leeftijd met een zorgvraag maakt gebruik van een specifiek dieet. De meerkosten van verschillende diëten kunnen zeer uiteenlopen. Bij deze zorgvraag wordt uitgegaan van een energieverrijkt dieet. De meerkosten van dit dieet bedragen 400 euro per jaar. Vergeleken met andere diëten is dit niet bijzonder hoog. Het huishouden kan een beroep doen op de forfaitaire belastingaftrek voor dit type dieet. Ook kan bijzondere bijstand worden verstrekt. Bij een inkomen boven 130 procent van de norm, wordt hierbij rekening gehouden met de draagkracht. Dit is verrekend met de post "voeding".

Collectief vraagafhankelijk vervoer

De huishoudens met een zorgvraag maken gebruik van collectief vraagafhankelijk vervoer. In de gemeente Zwolle kan hiervoor gebruik worden gemaakt van de Wmo-taxivervoer. Hiervoor moet een eigen bijdrage betaald worden. Deze eigen bijdrage is lager in de daluren dan in de spits.

In 2023³ werden de volgende tarieven gehanteerd:

Tabel 7: Kosten Wmo-taxivervoer per kilometer

Reisafstand	Daltarief	Spitstarief
00 – 05 kilometer	€ 1,24	€ 2,07
05 – 09 kilometer	€ 1,86	€ 3,11
09 – 12 kilometer	€ 2,48	€ 4,14
12 – 16 kilometer	€ 3,11	€ 5,18
16 – 20 kilometer	€ 3,73	€ 6,21
20 – 25 kilometer	€ 4,35	€ 7,25

In deze rapportage wordt bij de alleenstaanden (onder en boven de AOW-gerechtigde leeftijd) met zorgvraag gerekend met 4 reizen per maand van 5 kilometer enkele reis, wat neerkomt op € 14,88 per maand (daltarief).

Huishoudens met een zorgvraag hebben vaak te maken met kosten in verband met het bezoeken van een specialist. We gaan uit van vier keer per jaar een rit van 50 kilometer enkele reis. Hiervoor gaan we uit van vervoer met Valys, wat neerkomt op € 7,33 per maand.

³ Ten tijde van het opstellen van deze rapportage waren de tarieven voor 2024 nog niet bekend

We gaan ervan uit dat de personen met een zorgvraag geen gebruik maken van de fiets; de kosten daarvan zijn daarom uit de begroting gehaald.

De extra vervoerskosten komen daarmee uit op € 11,66 per maand. Deze kosten zijn opgenomen onder de post "vervoer".

Voor het vervoer in verband met sociale participatie (bijvoorbeeld uitjes of familiebezoek) gaan we uit van één enkele reis per twee weken voor zowel visite als recreatie. Uitgaande van het Wmo-taxivervoer van de gemeente Zwolle komt dit uit op een extra bedrag van € 4,61 per maand. Dit extra bedrag is opgeteld bij de post "sociale participatie".

Waskosten

Voor de extra waskosten in verband met incontinentie bij de oudere huishoudens gaan we uit van twee keer per week extra wassen, wat neerkomt op € 16 per maand.

Voor de extra waskosten is bijzondere bijstand mogelijk, waarbij we rekening houden met de draagkracht. Kosten die eventueel zelf nog betaald moeten worden zijn in de begrotingen opgenomen onder de post "was- en schoonmaakmiddelen". Het huishouden kan gebruik maken van de forfaitaire belastingaftrek voor incontinentie.

Medicijnen en hulpmiddelen

Voor de eigen betalingen voor hulpmiddelen rekenen we € 650 op jaarbasis. De kosten worden verrekend met de uitgavenpost "eigen betalingen zorg". Een deel hiervan betreft geneesmiddelen op recept (€ 323) waarvan de kosten aftrekbaar zijn bij de belastingaangifte.

Voor de eigen bijdrage voor medicijnen kan ook bijzondere bijstand worden aangevraagd. Dit is verwerkt in de post "eigen betalingen zorg", rekening houdend met de draagkracht.

Woningaanpassing

De kosten voor een woningaanpassing (drempels weg, traplift), die vanuit de Wmo wordt toegekend, worden doorgegeven aan het CAK voor de inning van de eigen bijdrage.

Deze eigen bijdrage is al betaald voor de huishoudelijke en persoonlijke verzorging. Daarom komen er voor deze woningaanpassingen geen extra kosten meer bij.

Personenalarmering

Als er noodzaak is voor personenalarmering, dan kan daar in de gemeente Zwolle bijzondere bijstand voor worden verleend. Wel wordt rekening gehouden met kosten die al worden vergoed door de zorgverzekeraar of uit andere voorliggende regelingen. Voor de abonnementskosten rekenen we een bedrag van € 25 per maand. We gaan ervan uit dat hiervan de helft wordt vergoed door de zorgverzekering. De overige € 12,50 wordt vanuit de bijzondere bijstand vergoed.

Voor huishoudens met een inkomen boven 130 procent wordt draagkracht berekend. Voor zover de draagkracht nog niet is ingezet voor andere voorzieningen, is dit opgenomen onder de post "eigen betalingen zorg".

Attentiekosten

Naast bovengenoemde zorgkosten rekenen we nog 8 euro per maand voor attentiekosten voor hulp van burens, vrienden, etc. Deze kosten zijn opgenomen onder de post "eigen betalingen zorg".

4 Resultaten

Dit hoofdstuk bevat de resultaten van de berekeningen naar het effect van landelijke en lokale inkomensondersteuning op de begroting van huishoudens. De begrotingen zijn gepresenteerd in bijlage 2, hierbij zijn de inkomsten afgezet tegen de uitgaven. Het resultaat van deze begroting (inkomsten minus uitgaven) geeft het beeld weer wat het huishouden overhoudt of te kort komt als alle uitgaven zijn gedaan. Deze resultaten zijn in de volgende tabel gepresenteerd en kunnen positieve of negatieve waarden opleveren.

Als het huishouden te maken heeft met een tekort op de maandbegroting dan is dit in rood weergegeven. Dat is in de gemeente Zwolle bij geen van de onderzochte huishoudtypen het geval. Wanneer het huishouden minder overhoudt bij een hoger inkomen in vergelijking tot één of meerdere lagere inkomens (armoedeval), dan is dit zichtbaar gemaakt via een oranje kleur.

Tabel 8: Vrije bestedingsruimte per maand in euro's, exclusief IIT

Saldo inkomsten min uitgaven

Huishoudtype	100	110	120	130	140
01. alleenstaande tot AOW-leeftijd	92	114	233	361	439
02. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd	351	387	487	588	648
03. eenoudergezin met twee jonge kinderen	562	539	569	697	691
04. eenoudergezin met twee oudere kinderen	362	364	483	611	517
05. paar tot AOW-leeftijd zonder kinderen	108	163	280	358	384
06. paar met twee oudere kinderen	201	254	372	450	275
07. alleenstaande tot AOW-leeftijd met zorg	52	74	203	331	323
08. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd met zorg	307	343	453	554	476

4.1 Bestedingsruimte per huishoudtype

1. Alleenstaande

Een alleenstaande heeft, nadat alle uitgaven uit zowel het basispakket als het pakket voor sociale participatie zijn gedaan, op bijstandsniveau een saldo van € 92 euro per maand. Op 110 procent is het saldo € 114. Dit loopt op naar € 439 euro op 140 procent van de norm.

2. Alleenstaande vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd

Ook een alleenstaande oudere heeft, nadat alle uitgaven uit zowel het basispakket als het pakket voor sociale participatie zijn gedaan, geen tekorten op de maandbegroting. Met alleen een AOW-uitkering zonder aanvullend pensioen is er een bestedingsruimte van € 351 per maand. Dit loopt op naar € 648 bij 140 procent.

Het maandelijkse AOW-bedrag is bijna € 250 hoger dan de bijstand waardoor deze huishoudens bij 100 procent meer bestedingsruimte hebben. Vanaf 110 procent rekenen we met de bijstandsnormen voor AOW-gerechtigden. Ook deze zijn hoger dan voor huishoudens onder de AOW-leeftijd, maar het verschil is kleiner. Echter, bij een inkomen boven bijstandsniveau gaan we voor huishoudens onder de AOW-leeftijd uit van werk en

zijn er werkgerelateerde kosten. Bij een oudere gaan we uit van een aanvullend pensioen en zijn deze kosten er niet. Daarom is het verschil in bestedingsruimte tussen de alleenstaande onder de AOW-leeftijd en de alleenstaande oudere nog steeds groot.

3. Alleenstaande met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)

Het eenoudergezin met twee jongere kinderen heeft ruim voldoende bestedingsruimte om naast alle uitgaven uit het basispakket alle uitgaven uit het pakket voor sociale participatie te kunnen doen. Op bijstandsniveau is de bestedingsruimte € 562; dit loopt op naar € 691 op 140 procent van de norm.

4. Alleenstaande met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)

Het eenoudergezin met kinderen van 14 en 16 jaar heeft op bijstandsniveau een saldo van € 362 nadat het basispakket en de kosten voor sociale participatie zijn bekostigd. Dit loopt op naar € 611 op 130 procent. Op 140 procent is de bestedingsruimte met € 517 lager dan op 130 procent. In de volgende paragraaf gaan we dieper in op de oorzaak achter de lagere bestedingsruimte op 140 procent ten opzichte van het inkomensniveau daaronder. Dat het eenoudergezin met twee oudere kinderen minder bestedingsruimte heeft dan het eenoudergezin met jonge kinderen, heeft te maken met het feit dat de kosten voor oudere kinderen over het algemeen hoger zijn dan voor jonge kinderen. Dit geldt bijvoorbeeld voor voeding, kleding en schoolkosten. De hogere kinderbijslag en het hogere kindgebonden budget kunnen dit verschil niet compenseren.

5. Paar zonder kinderen

Het paar zonder kinderen heeft op bijstandsniveau een positief saldo van € 108 per maand. Dit loopt op naar € 384 op 140 procent.

Een belangrijke oorzaak van de lagere bestedingsruimte (ten opzichte van alleenstaande ouders) ligt in het feit dat een paar de kosten van twee volwassenen moet dragen, zoals de kosten van de zorgverzekering, kleding en voeding. Deze kosten worden niet gecompenseerd door de hogere bijstandsnorm voor een paar, ten opzichte van de norm voor een alleenstaande (ouder).

6. Paar met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)

Het paar met twee oudere kinderen heeft op bijstandsniveau een bestedingsruimte van € 201, wat oploopt naar € 450 op 130 procent. Op 140 procent daalt het saldo naar € 275. Hierop wordt in paragraaf 4.2 dieper ingegaan.

Dat het paar met oudere kinderen meer ruimte heeft dan het paar zonder kinderen, komt doordat de landelijke toeslagen (kinderbijslag en het kindgebonden budget) plus de gemeentelijke ondersteuning de extra kosten van de twee oudere kinderen meer dan compenseren.

Belangrijk om op te merken is dat we in de berekeningen geen zakgeld hebben meegenomen. Het zakgeld voor oudere kinderen bedraagt gemiddeld € 22,50 per kind per maand. Ouders kunnen hiervoor kiezen maar kunnen ook stimuleren dat hun kind een bijbaantje gaat zoeken om zelf wat geld te verdienen.

7. Alleenstaande tot de AOW-leeftijd met een zorgvraag

De alleenstaande met een zorgvraag heeft op bijstandsniveau te maken een positief saldo van € 52. Dit loopt op naar € 323 op 140 procent.

Deze saldi zijn lager dan voor de alleenstaande zonder zorgkosten, hoewel veel van de zorguitgaven in de gemeente Zwolle worden vergoed vanuit de bijzondere bijstand, de vergoeding hoge zorgkosten of via de Wmo.

De extra kosten die niet zijn vergoed zijn de hogere premie voor de zorgverzekering waar we bij de zorghuishoudens van uitgaan, extra vervoerskosten, de eigen bijdrage Wmo (het deel dat niet vanuit de vergoeding hoge zorgkosten vergoed wordt) en attentiekosten voor hulp van burens, vrienden, etc.

Bij een inkomensniveau van 140 procent is het verschil met de alleenstaande zonder zorgkosten het grootst: we gaan dan niet meer uit van vergoeding via de bijzondere bijstand, maar van aftrek van zorgkosten via de belasting.

8. Alleenstaande vanaf de AOW-leeftijd met een zorgvraag

Ook de alleenstaande oudere met een zorgvraag heeft niet met tekorten op de begroting te maken, maar wel met een lagere bestedingsruimte dan de oudere zonder zorgvraag. Hier spelen dezelfde extra kosten als bij de alleenstaande onder de AOW-leeftijd: premie zorgverzekering, eigen bijdrage Wmo, vervoerskosten en attentiekosten.

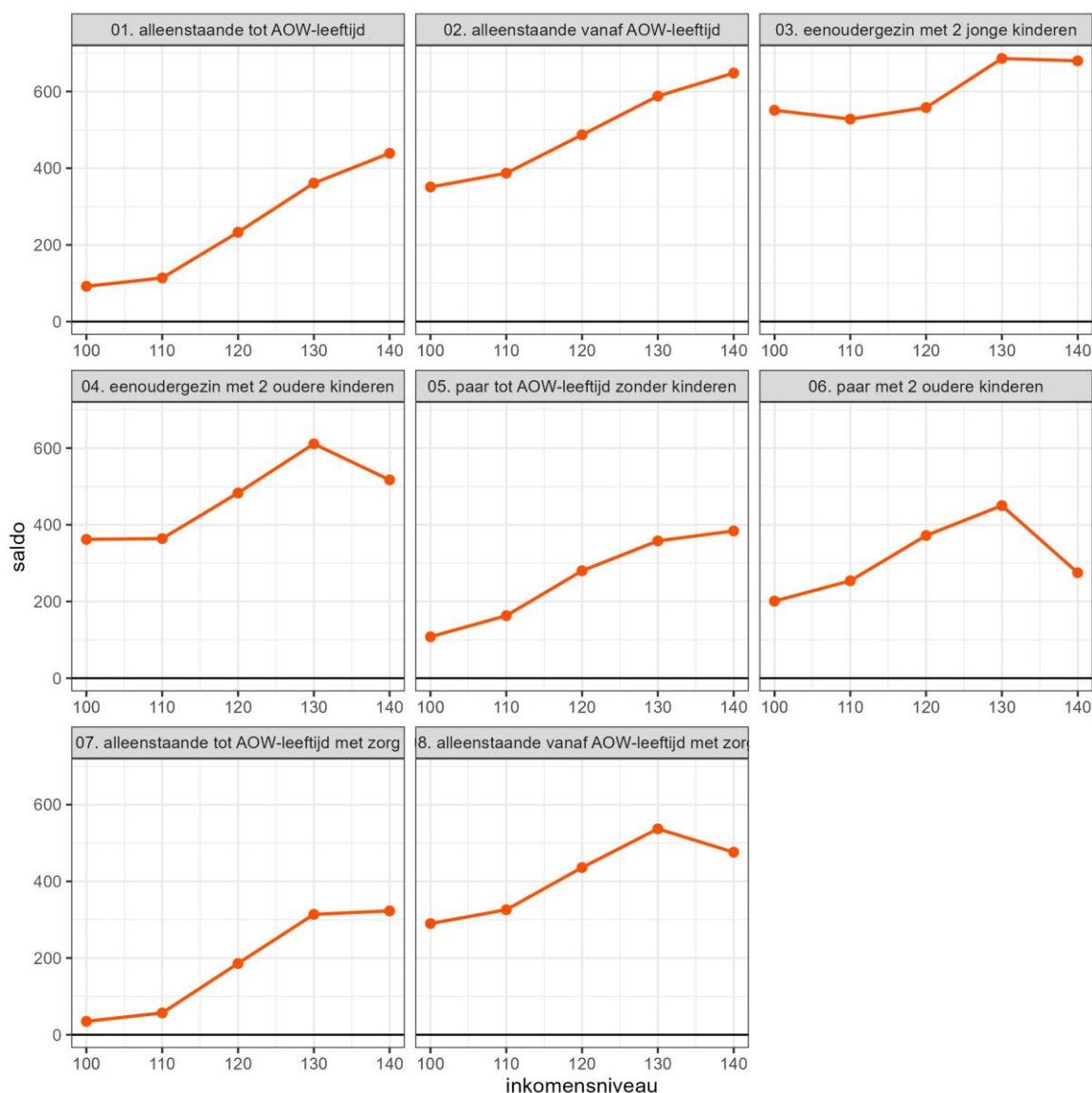
4.2 Armoedeval

Voor elk huishoudtype zijn verschillende inkomensniveaus doorgerekend. Naast het minimuminkomen zijn inkomens op 110, 120, 130 en 140 procent van het netto minimuminkomen gespecificeerd. Soms leidt een hoger inkomen tot een beperktere bestedingsmogelijkheid. Dit komt doordat landelijke en gemeentelijke inkomensondersteunende maatregelen, zoals huurtoeslag en kindregelingen, er niet op voorhand toe leiden dat een huishouden meer te besteden heeft bij een hoger inkomen.

Een armoedeval kan ontstaan door een stijging van het salaris, bijvoorbeeld als iemand meer uren gaat werken. Deze armoedeval wordt ook wel doorstroomval genoemd. Een andere situatie ontstaat wanneer huishoudens vanuit een uitkering uitstromen naar betaald werk. Deze armoedeval wordt ook wel de uitstroomval genoemd. Op dat moment nemen de kosten door werk toe en komen rechten op diverse inkomensondersteunende regelingen (gedeeltelijk) te vervallen.

In de onderstaande figuur is in één oogopslag te zien welke huishoudtypen te maken hebben met een uit- of doorstroomval. Idealiter zie je over de hele linie een stijgende lijn. Dat betekent dat een hoger inkomen ook leidt tot een hoger besteedbaar inkomen.

Figuur 1: Ontwikkeling saldo naar inkomensniveaus

In de gemeente Zwolle is een uitstroomval zichtbaar bij de alleenstaande ouder met jonge kinderen op 110 procent. Deze uitstroomval wordt vooral veroorzaakt door werkgerelateerde kosten (reiskosten en kinderopvang). Ook is op 110 procent geen volledige kwijtschelding van lokale lasten meer mogelijk.

Bij de alleenstaanden met oudere kinderen spelen dezelfde factoren, behalve de kosten voor kinderopvang. Hierdoor is de bestedingsruimte op 110 procent niet lager dan op bijstandsniveau, maar ook nauwelijks hoger; het scheelt € 2 per maand.

Overigens zien we ook bij de andere onderzochte huishoudtypen dat de bestedingsruimte op 110 procent niet evenredig toeneemt met het netto inkomen. Ook hier zijn het wegvallen van het recht op kwijtschelding van lokale lasten en werkgerelateerde kosten de oorzaak.

Bij de huishoudens met kinderen wordt een doorstroomval zichtbaar, bij een overgang van een inkomen van 130 naar 140 procent van het minimum.

Ook de huishoudens met een zorgvraag houden op 140 procent van de norm minder over dan op 130 procent.

De doorstroomval op 140 procent bij de huishoudens met kinderen wordt veroorzaakt door het wegvallen van de tegemoetkomingen vanuit het gemeentelijk minimabeleid: de tegemoetkoming van het verbruikt verplicht eigen risico, de Kindregeling en de bijdrage vanuit het Jeugdfonds Sport. Omdat de vergoedingen vanuit de Kindregeling hoger liggen voor oudere kinderen dan voor jonge kinderen, is de doorstroomval bij het huishouden met jonge kinderen kleiner dan bij het de huishoudens met oudere kinderen.

Voor paren met oudere kinderen geldt dat de bestedingsruimte op 140 procent ook lager is dan op 120 procent. Dit komt omdat bij paren vanaf een inkomen van 120 procent ook landelijke toeslagen (huurtoeslag en de zorgtoeslag) worden afgebouwd. Bij alleenstaande ouders is dit niet het geval, voor deze groep zijn de toeslagen op alle onderzochte inkomensniveaus even hoog.

De oorzaak van de doorstroomval bij de huishoudens met een zorgvraag op 140 procent moet voornamelijk gezocht worden in de zorgkosten. Veel van deze kosten kunnen vergoed worden vanuit de bijzondere bijstand. Bij een inkomen hoger dan 130 procent van geldende norm wordt draagkracht verondersteld. Daarom gaan we er bij een inkomen van 140 procent van uit dat geen vergoeding van bijzondere bijstand wordt aangevraagd, maar dat gebruik wordt gemaakt van belastingaftrek. De belastingaftrek is financieel minder gunstig dan (volledige) vergoeding vanuit de bijzondere bijstand. Ondanks de armoedeval die hierdoor ontstaat is de bestedingsruimte met € 323 (bij de alleenstaande tot de AOW-leeftijd) en € 476 (bij de alleenstaande vanaf de AOW-leeftijd) positief.

4.3 Huishoudens met langdurig een laag inkomen

Huishoudens in de gemeente Zwolle, die gedurende drie jaar of langer een inkomen tot 110 procent van de bijstandsnorm hebben gehad, komen in aanmerking voor de Individuele inkomenstoeslag (IIT). De hoogte van de toeslag varieert per huishoudtype: alleenstaanden hebben recht op € 463 per jaar, alleenstaande ouders komen in aanmerking voor € 66 per jaar en paren voor € 659. De gemeente Zwolle heeft deze bedragen afgestemd op de resultaten van eerdere Minima-effectrapportages, waaruit bleek dat de bestedingsruimte voor eenoudergezinnen hoger is dan voor alleenstaanden en paren. Dit wordt ook weer zichtbaar in de onderliggende rapportage.

In tabel 9 staan de saldi van de inkomsten min de uitgaven uitgewerkt waarbij ook rekening is gehouden met de IIT.

Tabel 9: Vrije bestedingsruimte per maand in euro's, inclusief IIT

<i>Saldo inkomsten min uitgaven inclusief IIT</i>					
Huishoudtype	100	110	120	130	140
01. alleenstaande tot AOW-leeftijd	131	153	233	361	439
02. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd	351	387	487	588	648
03. eenoudergezin met twee jonge kinderen	568	545	569	697	691
04. eenoudergezin met twee oudere kinderen	368	370	483	611	517
05. paar tot AOW-leeftijd zonder kinderen	163	218	280	358	384
06. paar met twee oudere kinderen	256	309	372	450	275
07. alleenstaande tot AOW-leeftijd met zorg	91	113	203	331	323
08. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd met zorg	307	343	453	554	476

De IIT kan een extra armoedeval veroorzaken: een huishouden met recht op IIT kan een hogere bestedingsruimte hebben dan een huishouden op een hoger inkomensniveau, zonder recht op IIT. In de gemeente Zwolle zien we dit niet gebeuren: de bestedingsruimte op 110 procent inclusief IIT is bij alle onderzochte huishoudtypen lager dan op 120 procent, waar geen recht is op IIT. Dit geldt ook voor paren, die recht hebben op het hoogste bedrag aan IIT, te weten € 55 per maand.

5 Resultaten zonder gemeentelijke tegemoetkomingen

In deze rapportage hebben we alle gemeentelijke voorzieningen voor zover mogelijk verwerkt in de begrotingen, zodat duidelijk wordt wat de bestedingsruimte is van de diverse huishoudtypen wanneer zij van al deze voorzieningen gebruik maken.

In onderstaande tabel wordt de bestedingsruimte weergegeven wanneer van geen van deze voorzieningen gebruik wordt gemaakt. De kwijtschelding van lokale lasten is wel meegenomen, omdat dit min of meer een landelijke regeling is. Ook de landelijke toeslagen (huurtoeslag, zorgtoeslag en de kindgebonden toeslagen) zijn in de berekeningen meegenomen.

De huishoudens met een zorgvraag zijn niet in de tabel opgenomen, omdat hier niet eenduidig kan worden vastgesteld wat onder het gemeentelijke minimabeleid valt (denk bijvoorbeeld aan de voorzieningen vanuit de Wmo).

Ter vergelijking zijn in de laatste vier kolommen de oorspronkelijke resultaten weergegeven, waarin alle gemeentelijke voorzieningen wel zijn meegenomen (zie ook tabel 8 uit dit rapport).

Tabel 10: Vrije bestedingsruimte per maand in euro's zonder en met gemeentelijke voorzieningen (exclusief IIT)

Huishoudtype	Excl. gemeentelijke regelingen					Incl. gemeentelijke regelingen				
	100	110	120	130	140	100	110	120	130	140
01. alleenstaande tot AOW-leeftijd	56	81	210	338	439	92	114	233	361	439
02. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd	315	354	464	565	648	351	387	487	588	648
03. alleenstaande met twee Jonge kinderen	454	434	474	602	691	562	539	569	697	691
04. alleenstaande met twee oudere kinderen	127	132	261	389	517	362	364	483	611	517
05. een paar tot de AOW-leeftijd zonder kinderen	36	97	234	312	384	108	163	280	358	384
06. een paar met twee oudere kinderen	-70	-11	127	205	275	201	254	372	450	275

Zonder gemeentelijke regelingen is de bestedingsruimte bij alle huishoudtypen uiteraard lager. Bij het paar met twee oudere kinderen is er zelfs een tekort op bijstandsniveau en op 110 procent van de norm.

Hoe hoger het inkomensniveau, hoe kleiner het verschil tussen exclusief en inclusief gemeentelijke regelingen. Het gratis bellen is alleen bedoeld voor huishoudens op bijstandsniveau, het Participatiefonds loopt tot 110 procent en de tegemoetkoming van het verplicht eigen risico en de kindregelingen lopen tot 130 procent. Vanaf 140 procent zijn er geen verschillen meer

In bijlage 3 zijn de volledige begrotingen van de huishoudens opgenomen, exclusief gemeentelijke voorzieningen.

6 Conclusies en aanbevelingen

Dit hoofdstuk beschrijft, naar aanleiding van de resultaten in de vorige hoofdstukken, de conclusies. Daarnaast worden er verschillende adviezen gegeven voor de aanpassing van regelingen in het kader van minimabeleid van de gemeente Zwolle.

6.1 Bestedingsruimte en armoedeval

Bestedingsruimte

In de gemeente Zwolle kunnen alle onderzochte huishoudtypen de maandbegroting rond krijgen, ook als sprake is van extra zorgkosten. Voor het ene huishouden is dit duidelijk eenvoudiger dan voor het andere huishouden.

Dit is opvallend gelet op de sterke inflatie in de afgelopen jaren. De koopkrachtreparaties van 2023 en ook van dit jaar doen hier duidelijk hun werk.

Echter, er blijft er grote onzekerheid over het verloop van alle prijzen in de komende jaren. Weten waar je financieel aan toe bent, is nodig om te kunnen begroten en uit te kunnen rekenen hoeveel budget er is voor andere uitgavenposten. Hogere inkomens hebben meer ruimte in hun begroting om te kunnen schuiven met uitgavenposten en hebben vaker een buffer om op terug te vallen. Iets wat huishoudens met een laag inkomen meestal niet hebben.

In de huidige situatie is de bestedingsruimte van huishoudens onder de AOW-leeftijd zonder kinderen het laagst, maar wel positief. Dit geldt voor alleenstaanden en in mindere mate voor paren. Deze huishoudens profiteren het minst van de koopkrachtreparaties van de afgelopen jaren.

Daarnaast laten de resultaten van deze rapportage zien dat alleenstaande ouders een hogere bestedingsruimte hebben dan paren. Dit komt doordat paren de kosten van twee volwassenen moeten dragen, terwijl het bijbehorende inkomen in verhouding lager ligt: een eenoudergezin ontvangt 70 procent van de norm voor een paar plus de alleenstaande ouderkop vanuit het kindgebonden budget, wat samen neerkomt op ongeveer 90 procent van de norm. Paren ontvangen 100 procent van de norm. De extra inkomsten voor paren (van ongeveer 10 procent) ten opzichte van het eenoudergezin wegen vaak niet op tegen de kosten voor een extra volwassene aan bijvoorbeeld voeding, kleding en de zorgverzekering.

Op bijstandsniveau houden alleenstaande ouders met oudere kinderen per maand € 362 over tegenover € 201 per maand voor paren met oudere kinderen.

Armoedeval

Van een armoedeval is sprake als er op een bepaald inkomensniveau minder bestedingsruimte is dan op het voorliggende, lagere inkomensniveau. Hierbij maken we onderscheid tussen een uitstroomval (er blijft minder over dan op bijstandsniveau) en een doorstroomval (op een bepaald inkomensniveau blijft minder over dan op het voorliggende inkomensniveau).

In de gemeente Zwolle zien we een uitstroomval bij alleenstaande ouders met jonge kinderen; dit wordt vooral veroorzaakt door werkgerelateerde kosten (vervoer en kinderopvang).

Bij de huishoudens met kinderen en bij huishoudens met een zorgvraag is sprake van een doorstroomval. We zien dit bij de overgang van een inkomen van 130 procent naar 140 procent van het minimum. Het wegvallen van gemeentelijke regelingen is hier de oorzaak van. Bij paren komt daar de afbouw van landelijke toeslagen bovenop. Hierdoor is de bestedingsruimte op 140 procent niet alleen lager dan op 130 procent, maar ook lager dan op 120 procent.

6.2 Aannames en aanbevelingen

De berekening van de bestedingsruimte van de voorbeeldhuishoudens in dit onderzoek is gebaseerd op een drietal voorwaarden:

1. Men moet zeer goed met geld kunnen omgaan;
2. Men moet alle inkomensondersteuning aanvragen waar men recht op heeft;
3. Men moet niet of zeer beperkt te maken hebben met persoonlijk onvermijdbare uitgaven. Dit geldt voor bijvoorbeeld huishoudens met een hogere huur dan hier opgenomen. Of voor mensen met een noodgedwongen hogere energierekening, bijvoorbeeld omdat er sprake is van een slecht geïsoleerde woning.

De conclusies van dit rapport moeten met die voorwaarden in het achterhoofd geïnterpreteerd worden. Kijkend naar de voorwaarden kan gesteld worden dat er heel veel verwacht wordt van huishoudens met een laag inkomen. Het gaat dus eigenlijk om de meest ideale situatie. De daadwerkelijke situatie van huishoudens kan hiervan afwijken. Om hoeveel huishoudens het gaat en in welke mate is niet bekend, hierover zijn geen gemiddelden gepubliceerd. Het Nibud adviseert de gemeente Zwolle om actief de betreffende huishoudens te (blijven) helpen aan deze voorwaarden te kunnen voldoen.

Om het voor huishoudens makkelijker te maken om aan de drie voorwaarden van dit onderzoek te kunnen voldoen volgen hieronder een aantal aanbevelingen.

Stimuleer goed financieel beheer

Om rond te kunnen komen van een minimuminkomen is een goed financieel beheer van het huishouden noodzakelijk. Men reserveert om zo nodig grote uitgaven te kunnen doen voor de vervanging van de inboedel. We gaan ervan uit dat het huishouden niet leent, zodat er niet nog extra kosten van rente en aflossing bijkomen. Veel huishoudens die van een minimum inkomen moeten rondkomen, voeren een goed financieel beheer, maar een deel ook niet. Voor deze huishoudens is het aan te bevelen cursussen of begeleiding te organiseren. Het Nibud, en ook andere (lokale) organisaties, hebben hiervoor een uitgebreid aanbod.

Verminder niet-gebruik regelingen

In de gemeente Zwolle kunnen alle onderzochte huishoudtypen de maandbegroting rond krijgen. Hierbij moet de gemeente het volgende goed in het oog houden: in deze rapportage wordt ervan uitgegaan dat alle aanspraken op landelijke en lokale regelingen worden aangevraagd! Uit diverse onderzoeken⁴ blijkt echter dat dit niet altijd gebeurt en

⁴ Nationale Ombudsman: Met te weinig genoeg nemen (2022). Waaruit bijvoorbeeld blijkt dat ouderen oververtegenwoordigd zijn in de groep niet-gebruikers.

SCP: Voorzieningen in 3D (2021). Waaruit bijvoorbeeld blijkt dat een grote potentiële gebruikers moeilijk zichtbaar is te krijgen en dat deze groep groter wordt.

dat er een behoorlijke mate van niet-gebruik is. Voor de groep die niet alle regelingen gebruikt waarop recht is, geldt dat de bestedingsruimte in deze rapportage lager is. Het Nibud adviseert dan ook in het beleid sterk de nadruk te leggen op het verminderen van niet-gebruik. Bijvoorbeeld door gerichte communicatie te stimuleren met hulp van verschillende lokale organisaties, waaronder die in de gezondheidszorg. En zorg voor eenvoudige procedures met betrekking tot toekenning, bijvoorbeeld door aanvragen te combineren.

Het niet-gebruik is vooral groot onder werkenden. Dat versterkt de armoedeval. In de handreiking *Het beter bereiken van werkende armen* (Platform31, 2022)⁵ staan suggesties om het niet-gebruik van voorzieningen door werkenden tegen te gaan.

Help energie- en woonlasten verlagen

De afgelopen periode zijn de energielasten sterk gestegen. Het kabinet heeft in 2023 de gevolgen voor alle huishoudens gedempt met het prijsplafond op de energietarieven. Voor huishoudens met een laag inkomen is de energietoeslag in het leven geroepen. Deze zijn in 2024 weer afgeschaft. Omdat de energieprijzen weer gedaald zijn, is dit niet meer nodig voor elk huishouden.

Het is misschien niet meer voor iedereen noodzakelijk, maar wonen in een huis met een slecht energielabel veroorzaakt wel degelijk persoonlijk onvermijdbare uitgaven.

Het Nibud adviseert om voor die huishoudens die vanwege een slecht geïsoleerde woning moeite hebben met rondkomen, de mogelijkheid van bijzondere bijstand open te houden. Hetzelfde geldt voor huishoudens met een bovengemiddeld hoog noodzakelijk elektriciteitsverbruik, bijvoorbeeld als gevolg van een medische aandoening of een energie-onzuinige woning. Ook voor deze huishoudens blijft een (extra) tegemoetkoming vanuit de gemeente zeer wenselijk.

Ten aanzien van energieverbruik en isolatie, blijkt uit onderzoek dat juist minima vaak in minder goed geïsoleerde woningen wonen en daardoor een hoger dan gemiddeld verbruik hebben. De energielasten zullen een groter deel van de woonlasten, en daarmee ook van de totale begroting, gaan innemen. De toekomstige energietransitie zal ook de nodige kosten met zich meebrengen. Daarbij is het voor bewoners van een huurwoning niet duidelijk of de woningbouwcorporaties dit gaan doorberekenen aan hun huurders. Het Nibud adviseert de gemeente om hierin samen op te trekken met de verhuurders en ook samen middelen in te zetten om de energieverbetering van woningen door te voeren. Van het Rijk ontvangen gemeenten middelen om woningen te verduurzamen en om mensen te informeren en adviseren. Voor huishoudens met een laag inkomen en huishoudens in de schuldhulpverlening zijn er extra mogelijkheden.⁶

CPB: Gebruik (en niet-gebruik) van toeslagen in Nederland (2019). Waaruit bijvoorbeeld blijkt dat 15 procent van de rechthebbenden het kindgebondenbudget niet aanvraagt.

Nibud: Geldzaken in de praktijk (2019). Waaruit bijvoorbeeld blijkt dat een kwart van de Nederlandse huishoudens niet weet of ze recht hebben op toeslagen.

SEO: Niet-gebruik inkomensondersteunende maatregelen (2011). Waarin bijvoorbeeld het verschil in niet-gebruik van landelijke regelingen en gemeentelijke regelingen duidelijk wordt.

⁵ Het beter bereiken van werkende armen, Platform31 dec. 2022 <https://www.platform31.nl/articles/het-beter-bereiken-van-werkende-armen>.

⁶ <https://www.volkshuisvestingnederland.nl/actueel/nieuws/2023/09/22/425-miljoen-euro-extra-voor-verduurzaming-in-kwetsbare-dorpen-en-wijken-via-gemeenten>

Huishoudens met een laag inkomen kunnen mogelijk hulp van energieadviseurs of gratis en goedkope energieboxen aangeboden krijgen. Producten zoals ledlampen en isolatiefolies, waarvan de aanschafkosten voor deze doelgroep vaak te hoog zijn maar die een snelle terugverdientijd hebben, zijn dan het meest effectief.

Een hogere huur dan gemiddeld drukt ook sterk op de maandelijkse onvermijdbare uitgaven van een huishouden. Net als in 2023 hebben huishoudens in een corporatiewoning met een inkomen dat niet hoger is dan 120 procent van het sociaal minimum recht op een huurverlaging. Huurders kunnen tot eind 2024 bij hun woningcorporatie om huurverlaging naar € 577,91 per maand vragen als zij niet al in 2023 een huurverlaging wegens een laag inkomen naar € 575,03 hebben gehad.⁷ Het Nibud adviseert de gemeente Zwolle met de afdeling die verantwoordelijk is voor wonen dit gezamenlijk te ondersteunen en daarover in gesprek te gaan met de woningcorporatie(s).

Zorg voor een goed alternatief voor de collectieve zorgverzekering

Vanaf 1 januari 2022 biedt de gemeente Zwolle geen collectieve zorgverzekering meer aan. Hiermee heeft de gemeente geen instrument meer in handen om inwoners met een laag inkomen een uitgebreide verzekering aan te bieden. Een alternatief is om met inwoners, die voorheen gebruik maakten van de collectieve verzekering, om tafel te gaan zitten en op zoek te gaan naar de verzekering die het beste bij hen past. De gemeente Zwolle heeft hier vorm aan gegeven door vanaf het najaar 2021 de jaarlijkse hulp bij het kiezen van een passende zorgverzekering voor het jaar daarop te intensiveren. Dit is uiteraard een zeer arbeidsintensief traject. De gemeente zet daarom naast de medewerkers van de gemeente ook vrijwilligers in die helpen bij het kiezen van een passende zorgverzekering. Meer nog dan met een collectieve verzekering, waarbij meestal keuze is uit twee of drie pakketten, kan zo per inwoner naar hun persoonlijke situatie worden gekeken en kan het risico op onder- of oververzekering zo klein mogelijk worden gehouden.

Daarnaast heeft de gemeente de financiële voordelen van de collectieve zorgverzekering opgenomen in de nieuwe zorgkostenvergoeding: de vergoeding van hoge zorgkosten en de tegemoetkoming verbruikt verplicht eigen risico (zie ook paragraaf 3.2.3 en 3.2.4). Gemeenten die een collectieve verzekering aanbieden, bieden vaak ook de mogelijkheid om het eigen risico mee te verzekeren. Echter, we zien dat het herverzekeren van het eigen risico door de zorgverzekeraars bijna volledig wordt doorberekend in de premie. Een belangrijk nadeel hiervan is, dat de verzekerde hierdoor een hogere premie betaalt, ook als (een deel van) het eigen risico niet wordt opmaakt. Daarom heeft de gemeente Zwolle gekozen voor een tegemoetkoming in het verbruik van het wettelijk verplicht eigen risico. De tegemoetkoming is maximaal € 276 per kalenderjaar. Het Nibud beoordeelt dit als positief omdat hiermee voorkomen kan worden dat huishoudens zorg gaan mijden omdat zij hun eigen risico niet willen aanspreken.

⁷ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/woning-huren/vraag-en-antwoord/kom-ik-in-aanmerking-voor-de-huurverlaging-2024-voor-lage-inkomens>

Maak een gedegen afweging tussen een goed uitvoerbaar minimumbeleid en het voorkómen van een armoedeval

In de gemeente Zwolle kunnen alle onderzochte huishoudtypen de maandbegroting rond krijgen. Dit is enerzijds het gevolg van landelijke maatregelen, zoals de verhoging van het minimumloon (en de daaraan gekoppelde uitkeringen) en de verhoging van toeslagen (met name de huurtoeslag en het kindgebonden budget).

Daarnaast kent de gemeente Zwolle een ruimhartig minimumbeleid, vooral voor huishoudens met kinderen: er is een uitgebreid pakket aan kindregelingen, waarmee onder andere schoolgerelateerde kosten en kosten voor sport en cultuur vergoed kunnen worden. Het Nibud beoordeelt dit als zeer positief.

Alle kindregelingen kennen een inkomensgrens van 130 procent. Uit dit onderzoek blijkt dat bij de huishoudens met kinderen een doorstroomval zichtbaar wordt op 140 procent, wat onder andere wordt veroorzaakt door de inkomensgrens van de kindregelingen. Het saldo van de inkomsten en uitgaven op 140 procent ligt bij huishoudens met kinderen lager dan op 130 procent en bij paren zelfs lager dan op 120 procent. De doorstroomval bij paren wordt overigens niet alleen veroorzaakt door het wegvallen van het recht op gemeentelijke regelingen, maar ook door de afbouw van landelijke toeslagen. Door regelingen getrapt af te bouwen kunnen soms armoedevallen voorkomen worden. Echter, een dergelijke constructie is voor de uitvoering vaak ingewikkelder en voor inwoners niet altijd gemakkelijk te begrijpen. Dit laatste kan leiden tot niet-gebruik, en juist bij een ruimhartige regeling als de kindregeling is het voorkómen van niet-gebruik van belang.

De gemeente zal daarom een afweging moeten maken. Wat telt zwaarder: de lagere bestedingsruimte op 140 procent (ten opzichte van 130 procent van de bijstandsnorm) of het risico op meer niet-gebruik. Complicerende factor is dat bij paren ook de afbouw van de landelijke toeslagen een rol speelt en dat die afbouw al begint bij een inkomen van 120 procent van de geldende norm. Voor huishoudens met jonge kinderen is de doorstroomval bovendien relatief klein.

Laat (meer) werken lonend zijn

Een uitstroomval ontstaat als een huishouden op een bepaald inkomensniveau minder overhoudt dan op bijstandsniveau. In de gemeente Zwolle doet zich alleen bij de alleenstaande met jonge kinderen een uitstroomval voor.

Bij de overige huishoudtypen zien we dat de bestedingsruimte op 110 procent vaak niet evenredig toeneemt met het inkomen.

Naast het wegvallen van het recht op kwijtschelding van lokale heffingen, spelen vooral werkgerelateerde kosten hierbij een rol. Bij een inkomen boven het minimum wordt er in deze rapportage van uitgegaan dat er sprake is van een (parttime) baan die extra (vervoers)kosten met zich meebrengt. Deze kosten zijn in de begrotingen boven bijstandsniveau opgenomen. Het gaat om een gemiddeld bedrag. In de praktijk kunnen deze kosten hoger liggen of juist lager, bijvoorbeeld als deze kosten door de werkgever vergoed worden of als er geen reiskosten zijn omdat het werk op loop- of fietsafstand gesitueerd is.

Het Nibud adviseert per situatie te bekijken of werkgerelateerde kosten tot financiële problemen kunnen leiden en zo nodig een vergoeding te verstrekken.

Houdt aandacht voor de inkomenspositie van alleenstaanden

Van de onderzochte huishoudtypen in dit onderzoek heeft de alleenstaande met extra zorgkosten de laagste bestedingsruimte: met alleen een bijstandsuitkering resteert € 52 per maand. Dit maakt dit huishouden zeer kwetsbaar; mochten er onverwacht meer (zorg)kosten zijn, dan zal dit al snel leiden tot een tekort.

De alleenstaande zonder zorgkosten heeft meer ruimte, namelijk € 92 op bijstandsniveau. Ook hier geldt dat als dit huishouden met hogere kosten te maken heeft dan waar we in dit onderzoek rekening mee hebben gehouden (bijvoorbeeld een combinatie van een hogere huur en een onzuinige woning) het positieve saldo kan omslaan in een tekort.

Het Nibud adviseert de positie van alleenstaanden onder de AOW-gerechtigde leeftijd, en met name alleenstaanden met extra zorgkosten, goed in de gaten te houden. Deze huishoudens profiteren het minst van de landelijke maatregelen en daarom is juist voor deze groep de gemeentelijke ondersteuning van belang.

Bijlage 1 | Verantwoording uitgaven

Nibud gebruikt diverse bronnen voor de referentiecijfers. Hieronder volgt een korte verantwoording van keuzes en bronnen van de pakketten die leiden tot de begrotingsposten. De bedragen in de posten zijn de bedragen voor januari 2024.

De inhoud van de uitgavenpakketten worden in overleg met andere organisaties regelmatig aangepast. De prijzen van de pakketten worden elk jaar herijkt en aangepast.

Huur

Voor een- en twee-persoonshuishoudens is gerekend met een huur van 650 euro. Voor meerpersoonshuishoudens bedraagt de huur 697 euro.

Alle genoemde bedragen zijn inclusief servicekosten. Voor het berekenen van de huurtoeslag is uitgegaan van de deze huurprijzen.

Energie

Dit is de prijs van gemiddeld verbruik naar huishoudtype met een opslag van 10 procent voor huishoudens vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd.

Lokale lasten

Dit zijn de gemeentelijke- en waterschapshellingen verminderd met de eventuele kwijschelding.

Telefoon, televisie en internet

Deze bedragen zijn gebaseerd op het bellen met een mobiele telefoon met een sim-only abonnement voor 100 tot 150 belminuten per maand met een databundel tot maximaal 2 GB, een basisabonnement voor internet en een basis digitaal televisie abonnement. We gaan er van uit dat iedereen in het huishouden van 12 jaar en ouder een eigen mobiele telefoon heeft.

Zorgverzekeringen

Dit betreft de nominale premie van de basis- en aanvullende verzekering inclusief een tandartsverzekering.

Overige verzekeringen

Dit betreft een aansprakelijkheidsverzekering, een inboedelverzekering en voor volwassenen in huishoudens onder de pensioengerechtigde leeftijd een uitvaartverzekering.

Onderwijs

Deze bedragen zijn gebaseerd op onderzoek van SEO, zoals gepubliceerd in de Schoolkostenmonitor. Het betreffen onder andere de vrijwillige schoolbijdrage, leermiddelen en gereedschappen, ICT-benodigdheden en kosten voor extra schoolactiviteiten.

Kinderopvang/peuteropvang

Dit zijn de kosten inclusief de landelijke vergoeding die wordt gegeven. Bij 110 procent van het minimum inkomen wordt gerekend met 20 uur kinderopvang per week, bij een inkomen op 120 en 130 procent wordt uitgegaan van 30 uur kinderopvang en bij 140 procent rekenen we met 40 uur kinderopvang per week. We gaan uit van 45 weken kinderopvang per jaar.

Voor een alleenstaande ouder met jonge kinderen op bijstandsniveau gaan we ervan uit dat er gebruik wordt gemaakt van de peuteropvang.

Vervoerskosten

Voor ieder lid van het huishouden zijn dit de kosten van een fiets en de kosten voor stads- en streekvervoer met de bus. Hierbij is uitgegaan van een beperkte hoeveelheid vervoer per maand. Voor huishoudens met zorgkosten zijn de kosten van een fiets niet meegerekend.

Uitgaven in verband met het verkrijgen of behouden van werk

We houden rekening met kosten in verband met werkgerelateerde kosten (vervoer, representatieve kleding). Hiervoor houden we een vast bedrag aan.

Kleding en schoenen

Deze bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor kleding. Het gaat hierbij net als bij alle andere uitgavenposten om een goedkoop pakket met nieuwe artikelen. De bedragen zijn gebaseerd op de prijzen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Inboedel en onderhoud

Bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor inventaris en onderhoud. Dit betreft o.a. de stoffering, keukeninventaris en huishoudelijk apparatuur.

Zelfzorgmiddelen

In het basispakket zitten kosten die elk huishouden heeft. De kosten betreffen de huisapotheek met pleisters, aspirines e.d. plus het bedrag dat een huishouden maximaal kwijt kan zijn aan het eigen risico van de zorgverzekering.

Eigen risico

Dit bedrag is gebaseerd op 385 euro, waarbij we ervan uitgaan dat het gehele bedrag gereserveerd moet worden.

Voeding

De bedragen zijn gebaseerd op de aanbevolen hoeveelheden voor een gezonde voeding van het Voedingscentrum en de prijzen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Was- en schoonmaakmiddelen

Dit is een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Persoonlijke verzorging

Uitgegaan is van een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Diversen

Dit is een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon voor diverse uitgaven.

Pakket voor sociale participatie

Als voorbeeld heeft het Nibud in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) een pakket aan uitgaven voor sociale participatie opgesteld. De uitgavenposten waar rekening mee is gehouden staat hieronder weergegeven evenals de richtbedragen voor deze uitgavenposten. Het gaat hierbij om een voorbeeld van een invulling van activiteiten. Bij vakanties/uitgaan kan ook gedacht worden aan andere activiteiten zoals het bezoeken van een museum of zwembad.

Uitgaven aan sociale participatie, bedrag per maand

	€
Contributies en abonnementen	
per kind 4 tot 8 jaar	11,50
per kind 8 tot 16 jaar	15,50
Per persoon vanaf 16 jaar	20,50
per huishouden	2,50
Bezoek ontvangen	
per persoon	11,50
per huishouden	15,00
Op bezoek gaan	
per persoon	7,00
Vakantie/uitgaan	
per persoon	20,50
per huishouden	26,50
Vervoer	
per kind 4 tot 12 jaar	12,00
per persoon vanaf 12	18,00

Bron: Hoff et al, SCP/Nibud, 2009, berekeningen Nibud, 2024

Bijlage 2 | Begrotingen

In de volgende tabellen zijn de maandbegrotingen van de verschillende voorbeeldhuishoudens opgenomen. Bovenaan staan de inkomsten en daaronder de uitgaven aan het basispakket en aan sociale participatie. Het basispakket is verdeeld in vaste lasten, reserveringsuitgaven en huishoudelijke uitgaven. Het bedrag voor sociale participatie is apart opgenomen. In de begrotingen zijn zowel landelijke toeslagen als de lokale inkomensondersteunende maatregelen van de gemeente verwerkt. De bedragen worden weergegeven in hele euro's, waardoor optellingen een euro te laag of te hoog kunnen lijken.

01. Alleenstaande tot AOW-leeftijd

uitgavenposten	100	110	120	130	140
<i>INKOMEN</i>					
Netto inkomen	1.284	1.412	1.541	1.669	1.797
Zorgtoeslag	124	124	124	124	124
Huurtoeslag	390	390	390	390	362
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	0	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	1.797	1.925	2.054	2.182	2.283
<i>VASTE LASTEN</i>					
Huur	650	650	650	650	650
Energie	153	153	153	153	153
Water	16	16	16	16	16
Lokale lasten	2	38	38	38	38
Telecom	61	64	64	64	64
Zorgverzekering	168	168	168	168	168
Overige verzekeringen	25	25	25	25	25
Onderwijs	0	0	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	3	3	3	3	3
Vervoer	19	19	19	19	19
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	67	67	67	67
Totaal vaste lasten	1.097	1.203	1.203	1.203	1.203
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>					
Kleding	62	62	62	62	62
Inboedel	86	86	86	86	86
Onderhoud	31	31	31	31	31
Zelfzorgmiddelen	6	6	6	6	6
Eigen risico	9	9	9	9	32
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	194	194	194	194	217
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>					
Voeding	265	265	265	265	265
Was- en schoonmaakartikelen	7	7	7	7	7
Persoonlijke verzorging	26	26	26	26	26
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0	0
Diversen	5	5	5	5	5
Totaal huishoudelijke uitgaven	303	303	303	303	303
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>					
Sociale participatie	111	111	121	121	121
<i>TOTAAL</i>					
Totaal uitgaven	1.705	1.811	1.821	1.821	1.844
Saldo inkomsten min uitgaven	92	114	233	361	439

02. Alleenstaande vanaf AOW-leeftijd

uitgavenposten	100	110	120	130	140
<i>INKOMEN</i>					
Netto inkomen	1.526	1.568	1.711	1.853	1.996
Zorgtoeslag	124	124	124	124	124
Huurtoeslag	391	391	391	351	291
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	0	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	2.041	2.083	2.226	2.327	2.410
<i>VASTE LASTEN</i>					
Huur	650	650	650	650	650
Energie	165	165	165	165	165
Water	16	16	16	16	16
Lokale lasten	2	5	38	38	38
Telecom	61	64	64	64	64
Zorgverzekering	168	168	168	168	168
Overige verzekeringen	13	13	13	13	13
Onderwijs	0	0	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	3	3	3	3	3
Vervoer	16	16	16	16	16
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	0	0	0	0
Totaal vaste lasten	1.094	1.100	1.133	1.133	1.133
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>					
Kleding	62	62	62	62	62
Inboedel	86	86	86	86	86
Onderhoud	31	31	31	31	31
Zelfzorgmiddelen	9	9	9	9	9
Eigen risico	9	9	9	9	32
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	197	197	197	197	220
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>					
Voeding	257	257	257	257	257
Was- en schoonmaakartikelen	7	7	7	7	7
Persoonlijke verzorging	25	25	25	25	25
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0	0
Diversen	5	5	5	5	5
Totaal huishoudelijke uitgaven	294	294	294	294	294
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>					
Sociale participatie	105	105	115	115	115
<i>TOTAAL</i>					
Totaal uitgaven	1.690	1.696	1.739	1.739	1.762
Saldo inkomsten min uitgaven	351	387	487	588	648

03. Eenoudergezin met twee jonge kinderen

uitgavenposten	100	110	120	130	140
<i>INKOMEN</i>					
Netto inkomen	1.284	1.308	1.422	1.536	1.649
Zorgtoeslag	124	124	124	124	124
Huurtoeslag	420	420	420	420	420
Kinderbijslag	186	186	186	186	186
Kindgebonden budget	696	696	696	696	696
Kinderopvangtoeslag	0	1.001	1.501	1.501	2.001
Voorlopige aanslag	0	104	118	133	148
Lokale tegemoetkomingen	0	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	2.710	3.839	4.468	4.596	5.224
<i>VASTE LASTEN</i>					
Huur	697	697	697	697	697
Energie	233	233	233	233	233
Water	23	23	23	23	23
Lokale lasten	0	5	56	56	56
Telecom	61	64	64	64	64
Zorgverzekering	168	168	168	168	168
Overige verzekeringen	31	31	31	31	31
Onderwijs	4	4	4	4	15
Kinderopvang	0	1.077	1.615	1.615	2.154
Contributies en abonnementen	3	3	3	3	3
Vervoer	30	30	30	30	30
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	67	67	67	67
Totaal vaste lasten	1.250	2.402	2.991	2.991	3.541
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>					
Kleding	118	118	118	118	126
Inboedel	106	106	106	106	106
Onderhoud	31	31	31	31	31
Zelfzorgmiddelen	6	6	6	6	6
Eigen risico	9	9	9	9	32
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	270	270	270	270	301
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>					
Voeding	395	395	395	395	395
Was- en schoonmaakartikelen	8	8	8	8	8
Persoonlijke verzorging	57	57	57	57	57
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0	0
Diversen	8	8	8	8	8
Totaal huishoudelijke uitgaven	468	468	468	468	468
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>					
Sociale participatie	160	160	170	170	223
<i>TOTAAL</i>					
Totaal uitgaven	2.148	3.300	3.899	3.899	4.533
Saldo inkomsten min uitgaven	562	539	569	697	691

04. Eenoudergezin met twee oudere kinderen

uitgavenposten	100	110	120	130	140
<i>INKOMEN</i>					
Netto inkomen	1.284	1.412	1.541	1.669	1.797
Zorgtoeslag	124	124	124	124	124
Huurtoeslag	420	420	420	420	420
Kinderbijslag	266	266	266	266	266
Kindgebonden budget	831	831	831	831	831
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	0	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	2.925	3.053	3.182	3.310	3.438
<i>VASTE LASTEN</i>					
Huur	697	697	697	697	697
Energie	233	233	233	233	233
Water	23	23	23	23	23
Lokale lasten	0	56	56	56	56
Telecom	79	82	82	82	82
Zorgverzekering	168	168	168	168	168
Overige verzekeringen	31	31	31	31	31
Onderwijs	67	67	67	67	144
Kinderopvang	0	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	3	3	3	3	3
Vervoer	58	58	58	58	58
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	67	67	67	67
Totaal vaste lasten	1.359	1.485	1.485	1.485	1.562
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>					
Kleding	190	190	190	190	194
Inboedel	117	117	117	117	117
Onderhoud	31	31	31	31	31
Zelfzorgmiddelen	6	6	6	6	6
Eigen risico	9	9	9	9	32
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	353	353	353	353	380
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>					
Voeding	615	615	615	615	615
Was- en schoonmaakartikelen	8	8	8	8	8
Persoonlijke verzorging	77	77	77	77	77
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0	0
Diversen	8	8	8	8	8
Totaal huishoudelijke uitgaven	708	708	708	708	708
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>					
Sociale participatie	143	143	153	153	271
<i>TOTAAL</i>					
Totaal uitgaven	2.563	2.689	2.699	2.699	2.921
Saldo inkomsten min uitgaven	362	364	483	611	517

05. Paar tot AOW-leeftijd zonder kinderen

uitgavenposten	100	110	120	130	140
<i>INKOMEN</i>					
Netto inkomen	1.834	2.017	2.201	2.384	2.568
Zorgtoeslag	236	236	215	173	130
Huurtoeslag	390	390	364	302	232
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	0	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	2.460	2.643	2.780	2.858	2.930
<i>VASTE LASTEN</i>					
Huur	650	650	650	650	650
Energie	183	183	183	183	183
Water	19	19	19	19	19
Lokale lasten	0	55	55	55	55
Telecom	67	73	73	73	73
Zorgverzekering	336	336	336	336	336
Overige verzekeringen	41	41	41	41	41
Onderwijs	0	0	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	10	10	10	10	10
Vervoer	39	39	39	39	39
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	67	67	67	67
Totaal vaste lasten	1.345	1.473	1.473	1.473	1.473
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>					
Kleding	123	123	123	123	123
Inboedel	98	98	98	98	98
Onderhoud	31	31	31	31	31
Zelfzorgmiddelen	10	10	10	10	10
Eigen risico	18	18	18	18	64
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	280	280	280	280	326
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>					
Voeding	482	482	482	482	482
Was- en schoonmaakartikelen	7	7	7	7	7
Persoonlijke verzorging	51	51	51	51	51
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0	0
Diversen	7	7	7	7	7
Totaal huishoudelijke uitgaven	547	547	547	547	547
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>					
Sociale participatie	180	180	200	200	200
<i>TOTAAL</i>					
Totaal uitgaven	2.352	2.480	2.500	2.500	2.546
Saldo inkomsten min uitgaven	108	163	280	358	384

06. Paar met twee oudere kinderen

uitgavenposten	100	110	120	130	140
<i>INKOMEN</i>					
Netto inkomen	1.834	2.017	2.201	2.384	2.568
Zorgtoeslag	236	236	215	173	130
Huurtoeslag	420	420	394	332	263
Kinderbijslag	266	266	266	266	266
Kindgebonden budget	541	541	541	541	539
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	0	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	3.297	3.480	3.618	3.696	3.766
<i>VASTE LASTEN</i>					
Huur	697	697	697	697	697
Energie	250	250	250	250	250
Water	28	28	28	28	28
Lokale lasten	1	58	58	58	58
Telecom	86	92	92	92	92
Zorgverzekering	336	336	336	336	336
Overige verzekeringen	45	45	45	45	45
Onderwijs	67	67	67	67	144
Kinderopvang	0	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	10	10	10	10	10
Vervoer	78	78	78	78	78
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	67	67	67	67
Totaal vaste lasten	1.598	1.728	1.728	1.728	1.805
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>					
Kleding	252	252	252	252	256
Inboedel	131	131	131	131	131
Onderhoud	31	31	31	31	31
Zelfzorgmiddelen	10	10	10	10	10
Eigen risico	18	18	18	18	64
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	442	442	442	442	492
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>					
Voeding	723	723	723	723	723
Was- en schoonmaakartikelen	9	9	9	9	9
Persoonlijke verzorging	103	103	103	103	103
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0	0
Diversen	10	10	10	10	10
Totaal huishoudelijke uitgaven	845	845	845	845	845
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>					
Sociale participatie	211	211	231	231	349
<i>TOTAAL</i>					
Totaal uitgaven	3.096	3.226	3.246	3.246	3.491
Saldo inkomsten min uitgaven	201	254	372	450	275

07. alleenstaande tot AOW-leeftijd met zorg

uitgavenposten	100	110	120	130	140
<i>INKOMEN</i>					
Netto inkomen	1.284	1.412	1.541	1.669	1.797
Zorgtoeslag	124	124	124	124	124
Huurtoeslag	390	390	390	390	362
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0	7
Lokale tegemoetkomingen	0	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	1.797	1.925	2.054	2.182	2.290
<i>VASTE LASTEN</i>					
Huur	650	650	650	650	650
Energie	153	153	153	153	153
Water	16	16	16	16	16
Lokale lasten	2	38	38	38	38
Telecom	61	64	64	64	64
Zorgverzekering	184	184	184	184	184
Overige verzekeringen	25	25	25	25	25
Onderwijs	0	0	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	3	3	3	3	3
Vervoer	31	31	31	31	31
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	67	67	67	67
Totaal vaste lasten	1.125	1.231	1.231	1.231	1.231
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>					
Kleding	62	62	62	62	62
Inboedel	86	86	86	86	86
Onderhoud	31	31	31	31	31
Zelfzorgmiddelen	6	6	6	6	6
Eigen risico	9	9	9	9	32
Eigen betalingen zorg	12	12	12	12	95
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	206	206	206	206	312
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>					
Voeding	265	265	265	265	265
Was- en schoonmaakartikelen	7	7	7	7	7
Persoonlijke verzorging	26	26	26	26	26
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0	0
Diversen	5	5	5	5	5
Totaal huishoudelijke uitgaven	303	303	303	303	303
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>					
Sociale participatie	111	111	111	111	121
<i>TOTAAL</i>					
Totaal uitgaven	1.745	1.851	1.851	1.851	1.967
Saldo inkomsten min uitgaven	52	74	203	331	323

08. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd met zorg

uitgavenposten	100	110	120	130	140
<i>INKOMEN</i>					
Netto inkomen	1.526	1.568	1.711	1.853	1.996
Zorgtoeslag	124	124	124	124	124
Huurtoeslag	391	391	391	351	291
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0	31
Lokale tegemoetkomingen	0	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	2.041	2.083	2.226	2.327	2.441
<i>VASTE LASTEN</i>					
Huur	650	650	650	650	650
Energie	165	165	165	165	165
Water	16	16	16	16	16
Lokale lasten	2	5	38	38	38
Telecom	61	64	64	64	64
Zorgverzekering	184	184	184	184	184
Overige verzekeringen	13	13	13	13	13
Onderwijs	0	0	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	3	3	3	3	3
Vervoer	28	28	28	28	28
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	0	0	0	0
Totaal vaste lasten	1.122	1.128	1.161	1.161	1.161
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>					
Kleding	62	62	62	62	62
Inboedel	86	86	86	86	86
Onderhoud	31	31	31	31	31
Zelfzorgmiddelen	9	9	9	9	9
Eigen risico	9	9	9	9	32
Eigen betalingen zorg	12	12	12	12	42
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	209	209	209	209	262
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>					
Voeding	257	257	257	257	370
Was- en schoonmaakartikelen	7	7	7	7	23
Persoonlijke verzorging	25	25	25	25	25
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0	0
Diversen	5	5	5	5	5
Totaal huishoudelijke uitgaven	294	294	294	294	423
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>					
Sociale participatie	109	109	109	109	119
<i>TOTAAL</i>					
Totaal uitgaven	1.734	1.740	1.773	1.773	1.965
Saldo inkomsten min uitgaven	307	343	453	554	476

Bijlage 3 | Begrotingen zonder gemeentelijke regelingen

In deze bijlage zijn de begrotingen opgenomen van de onderzochte huishoudtypen, zonder gemeentelijke regelingen. Landelijke toeslagen zijn wel meegerekend.

01. alleenstaande tot AOW-leeftijd

uitgavenposten	100	110	120	130	140
<i>INKOMEN</i>					
Netto inkomen	1.284	1.412	1.541	1.669	1.797
Zorgtoeslag	124	124	124	124	124
Huurtoeslag	390	390	390	390	362
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	0	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	1.797	1.925	2.054	2.182	2.283
<i>VASTE LASTEN</i>					
Huur	650	650	650	650	650
Energie	153	153	153	153	153
Water	16	16	16	16	16
Lokale lasten	2	38	38	38	38
Telecom	64	64	64	64	64
Zorgverzekering	168	168	168	168	168
Overige verzekeringen	25	25	25	25	25
Onderwijs	0	0	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	3	3	3	3	3
Vervoer	19	19	19	19	19
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	67	67	67	67
Totaal vaste lasten	1.100	1.203	1.203	1.203	1.203
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>					
Kleding	62	62	62	62	62
Inboedel	86	86	86	86	86
Onderhoud	31	31	31	31	31
Zelfzorgmiddelen	6	6	6	6	6
Eigen risico	32	32	32	32	32
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	217	217	217	217	217
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>					
Voeding	265	265	265	265	265
Was- en schoonmaakartikelen	7	7	7	7	7
Persoonlijke verzorging	26	26	26	26	26
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0	0
Diversen	5	5	5	5	5
Totaal huishoudelijke uitgaven	303	303	303	303	303
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>					
Sociale participatie	121	121	121	121	121
<i>TOTAAL</i>					
Totaal uitgaven	1.741	1.844	1.844	1.844	1.844
Saldo inkomsten min uitgaven	56	81	210	338	439

02. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd

uitgavenposten	100	110	120	130	140
<i>INKOMEN</i>					
Netto inkomen	1.526	1.568	1.711	1.853	1.996
Zorgtoeslag	124	124	124	124	124
Huurtoeslag	391	391	391	351	291
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	0	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	2.041	2.083	2.226	2.327	2.410
<i>VASTE LASTEN</i>					
Huur	650	650	650	650	650
Energie	165	165	165	165	165
Water	16	16	16	16	16
Lokale lasten	2	5	38	38	38
Telecom	64	64	64	64	64
Zorgverzekering	168	168	168	168	168
Overige verzekeringen	13	13	13	13	13
Onderwijs	0	0	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	3	3	3	3	3
Vervoer	16	16	16	16	16
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	0	0	0	0
Totaal vaste lasten	1.097	1.100	1.133	1.133	1.133
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>					
Kleding	62	62	62	62	62
Inboedel	86	86	86	86	86
Onderhoud	31	31	31	31	31
Zelfzorgmiddelen	9	9	9	9	9
Eigen risico	32	32	32	32	32
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	220	220	220	220	220
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>					
Voeding	257	257	257	257	257
Was- en schoonmaakartikelen	7	7	7	7	7
Persoonlijke verzorging	25	25	25	25	25
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0	0
Diversen	5	5	5	5	5
Totaal huishoudelijke uitgaven	294	294	294	294	294
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>					
Sociale participatie	115	115	115	115	115
<i>TOTAAL</i>					
Totaal uitgaven	1.726	1.729	1.762	1.762	1.762
Saldo inkomsten min uitgaven	315	354	464	565	648

03. eenoudergezin met 2 jonge kinderen

uitgavenposten	100	110	120	130	140
<i>INKOMEN</i>					
Netto inkomen	1.284	1.308	1.422	1.536	1.649
Zorgtoeslag	124	124	124	124	124
Huurtoeslag	420	420	420	420	420
Kinderbijslag	186	186	186	186	186
Kindgebonden budget	696	696	696	696	696
Kinderopvangtoeslag	0	1.001	1.501	1.501	2.001
Voorlopige aanslag	0	104	118	133	148
Lokale tegemoetkomingen	0	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	2.710	3.839	4.468	4.596	5.224
<i>VASTE LASTEN</i>					
Huur	697	697	697	697	697
Energie	233	233	233	233	233
Water	23	23	23	23	23
Lokale lasten	0	5	56	56	56
Telecom	64	64	64	64	64
Zorgverzekering	168	168	168	168	168
Overige verzekeringen	31	31	31	31	31
Onderwijs	15	15	15	15	15
Kinderopvang	0	1.077	1.615	1.615	2.154
Contributies en abonnementen	3	3	3	3	3
Vervoer	30	30	30	30	30
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	67	67	67	67
Totaal vaste lasten	1.264	2.413	3.002	3.002	3.541
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>					
Kleding	126	126	126	126	126
Inboedel	106	106	106	106	106
Onderhoud	31	31	31	31	31
Zelfzorgmiddelen	6	6	6	6	6
Eigen risico	32	32	32	32	32
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	301	301	301	301	301
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>					
Voeding	395	395	395	395	395
Was- en schoonmaakartikelen	8	8	8	8	8
Persoonlijke verzorging	57	57	57	57	57
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0	0
Diversen	8	8	8	8	8
Totaal huishoudelijke uitgaven	468	468	468	468	468
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>					
Sociale participatie	223	223	223	223	223
<i>TOTAAL</i>					
Totaal uitgaven	2.256	3.405	3.994	3.994	4.533
Saldo inkomsten min uitgaven	454	434	474	602	691

04. eenoudergezin met 2 oudere kinderen

uitgavenposten	100	110	120	130	140
<i>INKOMEN</i>					
Netto inkomen	1.284	1.412	1.541	1.669	1.797
Zorgtoeslag	124	124	124	124	124
Huurtoeslag	420	420	420	420	420
Kinderbijslag	266	266	266	266	266
Kindgebonden budget	831	831	831	831	831
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	0	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	2.925	3.053	3.182	3.310	3.438
<i>VASTE LASTEN</i>					
Huur	697	697	697	697	697
Energie	233	233	233	233	233
Water	23	23	23	23	23
Lokale lasten	0	56	56	56	56
Telecom	82	82	82	82	82
Zorgverzekering	168	168	168	168	168
Overige verzekeringen	31	31	31	31	31
Onderwijs	144	144	144	144	144
Kinderopvang	0	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	3	3	3	3	3
Vervoer	58	58	58	58	58
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	67	67	67	67
Totaal vaste lasten	1.439	1.562	1.562	1.562	1.562
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>					
Kleding	194	194	194	194	194
Inboedel	117	117	117	117	117
Onderhoud	31	31	31	31	31
Zelfzorgmiddelen	6	6	6	6	6
Eigen risico	32	32	32	32	32
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	380	380	380	380	380
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>					
Voeding	615	615	615	615	615
Was- en schoonmaakartikelen	8	8	8	8	8
Persoonlijke verzorging	77	77	77	77	77
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0	0
Diversen	8	8	8	8	8
Totaal huishoudelijke uitgaven	708	708	708	708	708
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>					
Sociale participatie	271	271	271	271	271
<i>TOTAAL</i>					
Totaal uitgaven	2.798	2.921	2.921	2.921	2.921
Saldo inkomsten min uitgaven	127	132	261	389	517

05. paar tot AOW-leeftijd zonder kinderen

uitgavenposten	100	110	120	130	140
<i>INKOMEN</i>					
Netto inkomen	1.834	2.017	2.201	2.384	2.568
Zorgtoeslag	236	236	215	173	130
Huurtoeslag	390	390	364	302	232
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	0	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	2.460	2.643	2.780	2.858	2.930
<i>VASTE LASTEN</i>					
Huur	650	650	650	650	650
Energie	183	183	183	183	183
Water	19	19	19	19	19
Lokale lasten	0	55	55	55	55
Telecom	73	73	73	73	73
Zorgverzekering	336	336	336	336	336
Overige verzekeringen	41	41	41	41	41
Onderwijs	0	0	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	10	10	10	10	10
Vervoer	39	39	39	39	39
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	67	67	67	67
Totaal vaste lasten	1.351	1.473	1.473	1.473	1.473
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>					
Kleding	123	123	123	123	123
Inboedel	98	98	98	98	98
Onderhoud	31	31	31	31	31
Zelfzorgmiddelen	10	10	10	10	10
Eigen risico	64	64	64	64	64
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	326	326	326	326	326
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>					
Voeding	482	482	482	482	482
Was- en schoonmaakartikelen	7	7	7	7	7
Persoonlijke verzorging	51	51	51	51	51
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0	0
Diversen	7	7	7	7	7
Totaal huishoudelijke uitgaven	547	547	547	547	547
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>					
Sociale participatie	200	200	200	200	200
<i>TOTAAL</i>					
Totaal uitgaven	2.424	2.546	2.546	2.546	2.546
Saldo inkomsten min uitgaven	36	97	234	312	384

06. paar met 2 oudere kinderen

uitgavenposten	100	110	120	130	140
<i>INKOMEN</i>					
Netto inkomen	1.834	2.017	2.201	2.384	2.568
Zorgtoeslag	236	236	215	173	130
Huurtoeslag	420	420	394	332	263
Kinderbijslag	266	266	266	266	266
Kindgebonden budget	541	541	541	541	539
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	0	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	3.297	3.480	3.618	3.696	3.766
<i>VASTE LASTEN</i>					
Huur	697	697	697	697	697
Energie	250	250	250	250	250
Water	28	28	28	28	28
Lokale lasten	1	58	58	58	58
Telecom	92	92	92	92	92
Zorgverzekering	336	336	336	336	336
Overige verzekeringen	45	45	45	45	45
Onderwijs	144	144	144	144	144
Kinderopvang	0	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	10	10	10	10	10
Vervoer	78	78	78	78	78
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	67	67	67	67
Totaal vaste lasten	1.681	1.805	1.805	1.805	1.805
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>					
Kleding	256	256	256	256	256
Inboedel	131	131	131	131	131
Onderhoud	31	31	31	31	31
Zelfzorgmiddelen	10	10	10	10	10
Eigen risico	64	64	64	64	64
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	492	492	492	492	492
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>					
Voeding	723	723	723	723	723
Was- en schoonmaakartikelen	9	9	9	9	9
Persoonlijke verzorging	103	103	103	103	103
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0	0
Diversen	10	10	10	10	10
Totaal huishoudelijke uitgaven	845	845	845	845	845
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>					
Sociale participatie	349	349	349	349	349
<i>TOTAAL</i>					
Totaal uitgaven	3.367	3.491	3.491	3.491	3.491
Saldo inkomsten min uitgaven	-70	-11	127	205	275

